

Kristiinankaupunki Dagsmark
Rävåsen
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Sisällys

Arkistotietoja	2
Johdanto	3
Kaivauspaikan sijainti ja topografia	3
Tutkimusmenetelmät	3
Tutkimustulokset	4
Alue 6	4
Alue 7	6
Koeoja 1	8
Koeoja 2	8
Koeoja 3	9
Koekuopat	9
Jatkosuunnitelma	10
Dialuettelo	11
Mustavalkonegatiiviluettelo	12
Kuvataulut	13-20
GT-karttaote	21
Peruskarttaote	22
Kaivauskartat	
Yleiskartta, mk 1:1000, A4	23
Vaaituskartta, alue 6, mk 1:100, A4	24
Kopiot tasokartoista, alue 6, tasot 1-4, mk 1:50, A3	25-28
Kopio profiilikartasta, alue 6, mk 1:25, A3	29
Vaaituskartta, alue 7, mk 1:100, A4	30
Kopiot tasokartoista, alue 7, tasot 1-3, mk 1:50, A3	31-33
Tasokartta alue 7, taso 4, mk 1:50, A4	34
Yksityiskohtakartat, alue 7, tasot 4-6, mk 1:25, A4	35-37
Kopio vaaituskartasta, koeojat 1-3, mk 1:100, A3	38
Kopio tasokartasta, koeoja 1, taso 2, mk 1:50, A3	39

Arkistotietoja

KUNTA: Kristiinankaupunki
KYLÄ: Dagsmark
KOHDE: Rävåsen
TILA: Kettukangas 1:127
MAANOMISTAJA: Kristiinankaupungin kuljetus- ja maanrakennus Oy, Timo Uusitalo,
Kristiinantie 20, 64350 Karijoki. Puh. 962-80516

SIJAINTI: PK 1232 11 DAGSMARK, v. 1986.
x = 6904 76 - 90
y = 537 64 - 94
z = 48.50 - 55.00

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET:

Tarkastus Päivi Kankkunen v. 1993; Koekaivaus Simo Vanhatalo v. 1994. Kaivaus Vesa Laulumaa 1995.

AIKAISEMMAT LÖYDÖT:

KM 28005:1-23 (v. 1993), KM 28659:1-569 (v. 1994), KM 28863:1-1749 (v. 1995).

KERTOMUKSEN LIITTEET:

Löydöt: KM 29610:1-
Diat: 35911-35952
Negatiivit: 106507-106560
Kartat: ks. sisällysluettelo

Johdanto

Vuoden 1996 kaivaukset olivat jatkoa kahden edellisen vuoden kaivauksille. Tavoitteena oli koeojin selvittää asuinpaikan laajuus Rävåsenin kuoritun alueen koillisosassa sekä tutkia edellisenä vuonna alueen pohjoisosassa paljastunut runsaslöytöinen, mutta suurimmaksi osaksi tuhoutunut löytökeskittymä aivan sorakuopan reunassa. Lisäksi laajennettiin edellisen vuoden kaivausalueetta (alue nro 1).

Kaivauksille myönnettiin rahat valtion työllisyystyöohjelmasta vuosiksi 1996-97. Kaivauksille palkattiin kaivajiksi yhdeksän paikallista työtöntä. Lisäksi töihin otti osaa vaihteleva määrä harrastaja-arkeologeja lähiseudulta sekä Uudeltamaalta (Ango ry:stä). Kaivauksenjohtajana toimi FK Vesa Laulumaa, piirtäjänä HuK Nina Strandberg, tutkimusavustajana HuK Alpo Forström ja harjoittelijana oli mukana arkeologian opiskelija Marjo Toivanen. Arkeologian osaston henkilökunnasta kaivauksiin osallistuivat yli-intendentti Paula Purhonen, arkistonhoitaja Leena Ruonavaara sekä tutkijat Tuula-Heikurinen-Montell, Mirja Miettinen ja Pirjo Uino.

Kaivaukset suoritettiin 27.5.-28.6.1996.

Kaivauspaikan sijainti ja topografia

Kohde sijaitsee n. 18 itäkaakkoon Kristiinankaupungin kirkosta Rävåsen-nimisen harjun koillisosassa. Muissa suunnissa harjua ympäröi Lappvårtinjoki, mutta etelään päin alue jatkuu pienten soitten täplittämänä harjumuodostelmana (ks. peruskarttaote). Muinoin Rävåsen on ensin ollut saari mereen laskevan joen suulla (n. 55 m mpy), sittemmin se on kuroutunut merenlahteen pistäväksi niemeksi (n. 50 m mpy).

Tutkimusalueen hallitseva piirre on suuri sorakuoppa, joka ympäröi muinaisjäännösalueetta koko sen pohjoisosan leveydeltä, lisäksi tutkimusalueen keskellä on kaksi pienempää sorakuoppaa (ks. yleiskartta). Alueen metsä on hakattu pois reilun hehtaarin alalta ja pintamaa on suurimmaksi osaksi poistettu kauhakuormaajalla. Kasvillisuudeltaan alue on kuivaa mäntykangasta, joka harjun alaosassa tutkimusalueen ulkopuolella muuttuu asteittain suoksi.

Tutkimusmenetelmät

Kaivauksilla käytettiin samaa koordinaatistoa kuin aiempien vuosien kaivauksilla. Vuoden 1995 aluetta 1 laajennettiin = alue 6 (x=224-226/466-470, 226-228/468-482, 228-230/470-480, 230-232/470-479). Toinen tasokaivausalue, alue 7, avattiin edellisen vuoden alue 4:n ympärille (x=276-280/524-526, 280-282/524-530, 282-288/520-521, 286-288/525-530). Lisäksi kaivettiin kolme kahden metrin levyistä koeojaa, koeoja 1 (255-283/540-542), koeoja 2 (251-265/550-552) ja koeoja 3 (233-249/560-562). Sekä ojat että tasokaivaukset kaivettiin 10 cm:n kerroksissa ja löydöt otettiin talteen neliömetrin ruuduissa. Yhteensä kaivettiin 243 m². Em. alueiden lisäksi kaivettiin 27 koekuoppaa sekä seulottiin hieman alueen 6 kohdalla olevia irtomaakasoja sekä harjun päällä havaittuja kauhakuormaajan työntämiä hiekkakasoja, n 100 m alueesta 6 länteen (ei näy yleiskartassa).

Tutkimustulokset

Seuraavassa esitän kaivauksissa tehdyt havainnot ja löydöt alueittain.

Alue 6

Alue 6 oli laajennusta edellisen vuoden alueelle 1. Kuten edellisenäkin vuonna, alueelta paljastui painanne sen jälkeen, kun se oli saatu puhdistetuksi pintakuorinnassa kasaantuneesta turpeesta ja hiekasta. Painanne oli eteläosasta melko ehjä, mutta pohjoisosa oli osittain tuhoutunut kuorinnassa. Itä-länsi -suunnassa painanteen läpimitta oli n. 8 m ja syvyys n. puoli metriä.

1. tasossa alue vaikutti vielä sotkuiselta (ks. kuvataulut, f. 106509, 106511), mutta tasossa 2 alkoi painanteen latoja myötäilevä likamaa-alue hahmottua (ks. kuvataulut f. 106514, 106516 ja 106518). Likamaa oli lähinnä punertavaa tai ruskeaa. Tasossa 3 alueen kaakkoisosaa erottui puhtaana, mutta painanteen kohdalla erottui vielä selvä punertavan likamaan alue. Lisäksi alueen länsilaidassa näkyi punertavan likamaan ja noen sekainen läikkä, joka ulottui painanteen ulkopuolelle. Tasossa 3 alkoi painanteen keskellä oleva kivikko erottua silmiinpistävästi (ks. kuvataulut, f. 106529, 106527). Tasossa 4 painanteen keskusta erottui hyvin kivikkoisena ja ruosteisen karkean hiekan alueena, jossa oli enää muutama likamaaläikkä (ks. kuvataulut, f. 106543-44).

Painanne muistutti edellisenä vuonna kaivettua alueen 1 painannetta, tosin likamaa-alueet eivät olleet aivan yhtä voimakkaasti värjäytyneet. Molemmissa oli keskellä painannetta kivikko ja likamaa-alueet noudattivat melko tarkasti painanteen muotoa, kuten myös löytöjen levintä. Kummassakaan painanteessa ei ollut kivettyä liettä, vain muutamia nokimaaläikkiä tai punaiseksi palaneen hiekan alueita. Mitään merkkejä muistakaan rakenteista ei havaittu.

Alueen 6 löydöt kerroksittain														
Laji	Yhteensä		0. krs		1. krs		2. krs		3. krs		4. krs		5. krs	
	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl
Kivilajijaineisto														
Hioimen katkelma	301	4	185	1			25	1			70	2		
Hioimen katkelma?	70	1									70	1		
Kiviesineen katkelma	64	4					50	3	14	1				
Kivilaji-iskoksia	381	40	28	3	78	8	203	12	62	11	10	6		
Siimanpaino	4	1			4	1								
Kvartsi/kvartsiittijaineisto														
Kvartsi-iskoksia	8474,5	1943	546	95	3097	576	2245	594	1841	485	630	175	115	18
Kvartsiesine	153	13	30	5	75	5	17	1	9	1			22	1
Kvartsiitti-iskoksia	268	10			167	4	28	2	73	4				
Kvartsiittiytimiä	18	1							18	1				
Kvartsiytimiä	3097	103	114	6	1009	47	797	15	533	18	304	15	340	2
Saviastian/saviesineen palat														
Saviastian paloja	793,5	997	11,5	9	166	312	200	262	230	195	182	218	3	1
Saviastian ponttipala	17	3					3	1	8	1	6	1		
Saviastian reunapaloja	47	22		1		7		4		4		6		
Saviesineen katkelmia?	1	1					1	1						
Muu löytöaineisto														
Hiiltynyttä pätkinän? kuorta	0,2	1					0,2	1						
Meripihkanapin katkelma	1	3			1	3								
Meripihkariipuksen katkelma	2	4									2	4		
Palanutta luuta	395,1	1599	5,4	31	65,2	276	175	747	109	439	35	92	4,3	14
Palanutta savea?	1	1			1	1								
Purupihkaa	1	1							1	1				
Rautaoksia?	9	6			2	3	1	1	1	1	5	1		
Savitiivistettä?	1	1							1	1				

Taulukko 1. Alueen 6 löydöt.

Alueen 6 löytöaineistossa on hioimia runsaasti, kuten koko Rävåsenin alueella. Kiviesineen katkelmat ovat taltan ja kirveen erikokoisia katkelmia. Mielenkiintoisin kiviesine on liuskeesta tehty suippo, kalanmuotoinen siimanpaino, jossa on kiinnitysurat sivuilla ja päissä. Kvartsiaineistossa huomio kiinnittyy kvartsiesineiden pienehköön määrään, mikä oli nähtävissä edellisenäkin vuonna. Saviastianpalojen koristelussa oli havaittavissa jälleen useita ryhmiä, vaikka saviastioiden kokonaismäärä oli selvästi pienempi kuin alueelta 1 edellisenä vuonna. Tyyppejä olivat mm.

1. Kalanruotokoristeinen itäruotsalainen kuoppakeramiikka (ks. kuvataulut, f. 106558).
2. Soikein kampaleimoin koristettu keramiikka.
3. Kynsipainannekoristeinen keramiikka.
4. Pienin kuopantein koristettu keramiikka.
5. Soikein lovimaisin kuopantein koristettu keramiikka.
6. Harvahampaisin kampaleimoin koristettu keramiikka.

Lisäksi on koristelemattomia paloja myös muuntyyppisistä astioista, mm. asbestisekoitteista keramiikkaa, haurasta, liuskeisesti lohkeilevaa keramiikkaa, joka luultavasti on samaa kuin em. soikein kampaleimoin koristettu keramiikka sekä lukuisa joukko hiekka/kivimurskasekoitteisia saviastian paloja, joista suurin osa kuulunee em. koristeltuihin tyypeihin.

Muusta löytöaineistosta voi mainita meripihkariipuksen ja -napin katkelmat, hiiltyneen pätkinän kuoren ja purupihkan.

Alue 7

Alue 7 koostui kolmesta pienestä tasokaivausalueesta, jotka tehtiin edellisen vuoden alueen 4 ympärille. Asuinpaikka on sijainnut nykyisin 49 metriä mpy olevalla terassilla, mutta se on tuhoutunut soranotossa aivan eteläreunaa lukuunottamatta. Edellisenä vuonna oli alueelta eteläänpäin tehdyssä koeojassa havaittu, että löydöt ja likamaa vähenivät selvästi 50 m mpy korkeuteen tultaessa ja rinteen muuttuessa hieman jyrkemmäksi. Tästä syystä keskityttiin tutkimaan vain pieni ja runsaslöytöisin osa jäljelle jääneestä 49 metrin terassista.

Alueella havaittiin likamaa-alueita erityisesti ruutujen 276-280/524-526 alueella, sen sijaan alueen itäosan laitimaiset ruudut olivat melko puhtaita. Likamaaesiintymät loppuivat 4. kerroksessa lukuunottamatta ruutujen 276-280/524 aluetta, josta paljastui kivetty liesi. Lieden päällä oli suuri kanto ja sen juuret olivat rikkoneet liesikiveystä. Kanto juurineen vaikeutti kaivamista ja havaintojen tekemistä. Kiveys on luultavasti ollut melko harva, läpimitaltaan korkeintaan metrin. Kuudenteen tasoon tultaessa kiveys ja siihen liittyvä nokimaa loppuivat, mutta sen ympärillä oli vielä kolme pienempää nokimaa-alueita. Kaksi niistä oli läpimitaltaan n. 40 cm ja yksi n. 25 cm. Näihin nokimaaläikkiin ei liittynyt kiveystä, mutta noki oli voimakkaan mustaa. Mahdollisesti kyseessä on kolme tulensäilytyskuoppaa.

Alueen 7 löydöt kerroksittain																		
Laji	Yhteensä		0 krs		1. krs		2. krs		3. krs		4. krs		5. krs		6. krs		7. krs	
	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl
Kivilajiaineisto																		
Hioimen katkelma	111	7			32	1	44	4	11	1			24	1				
Hioimen katkelma?	8	1									8	1						
Hioin	136	1					136	1										
Hioinlaaka	8000	1							8000	1								
Kiviesineen katkelma	117	15			76	10	3	2	4	1	34	2						
Kiviesineen teelmä	14	3					9	2	5	1								
Kivikirves	73	1			73	1												
Kivilaji-iskoksia	817	133	7	3	306	69	137	28	292	24	15	3	9	3	51	3		
Kynsitaltta	18	2			18	2												
Nuolenkärjen katkelma	3	1									3	1						
Nuolenkärki	11	2			4	1			7	1								
Riipuskoru	7	1													7	1		
Taltta	18	3			11	2	5	1										
Kvartsi/kvartsiittiaineisto																		
Kvartsi-iskoksia	10685,1	3692	378	156	4568	1467	2731	971	2218	768	572	236	166	53	50,6	40	1	1
Kvartsiesine	151	17	45	7	51	4	7	1	30	3	13	1	5		5	1		
Kvartsiitti-iskoksia	103	11	2	1	19	2	14	2	9	1	33	3	17	1	9	1		
Kvartsiittiytimiä	9	1							9	1								
Kvartsiytimiä	2943	157	77	7	1087	59	999	38	589	39	159	10	9	1	23	3		
Saviastian/saviesineen palat																		
Saviastian paloja	762,8	695			207	154	280	271	246	217	14	26	7,8	15	7	12		
Saviastian pohjapala	28	4			18	2	5		11	1	1	1						
Saviastian ponttipala	9	1							9	1								
Saviastian reunapaloja	235	39			66	14	86	17	18	5	11	2	54	1				
Saviesineen katkelmia?	34	18			5	3	17	7	3	2	9	6						
Muu löytöaineisto																		
Palanutta luuta	152,7	787			24,1	77	58,2	251	47,4	282	12,1	90	6,1	58	3,8	26	1	3
Palanutta savea?	10	7			7	2			3	5								
Punamultakokkeita	2	2					1	1	1	1								
Rautaoksidia?	3,5	2			3	1			0,5	1								
Savitiivistettä?	37	27					11	10	19	11	7	6						

Taulukko 2. Alueen 7 löydöt.

Alueen 7 kivilajiesineistö on runsas. Hioimista mainittakoon ruudusta 278/525 löytynyt pyöröhioinlaa'an puolikas. Lukuisien esineen katkelmien, teelmien ja hiointen lisäksi mukana on myös ehjiä esineitä. Taulukossa mainituista nuolenkärjistä toinen on Pyheensillan tyyppiä, toinen taas on lehdenmuotoinen retusoimalla tehty liuskekärki (mahdollisesti vasta teelmä). Nuolenkärjen katkelma on Pyheensillan tyyppin kärjestä. Liuskeesta valmistettu kivikirves on pyöreäteräinen, muodoltaan soikeahko, sen poikkileikkaus on litteän nelikulmainen. Mainitut kolme talttaa ovat pieniä tasatalttoja. Mielenkiintoisin kiviesinelöytö on ruodollisen nuolenkärjen muotoinen, liuskeesta tehty riipus, joka on lohjennut kannan puoleisessa päässä olevan pienen ripustusreiän kohdalta. Se löytyi liettä kaivettaessa, kuudennesta kerroksesta.

Alueelta löytyneet saviesineen palat ovat melko epämääräisiä. Niistä näkee, että ne eivät ole peräisin saviastiasta eivätkä ne ole myöskään savitiivistettä. Osa niistä on selvästi muotoiltuja, mutta alkuperäisen esineen muoto ei käy ilmi, koristelua niissä ei myöskään ole. Osassa saviesineen paloista saviaines on samanlaista kuin joissakin alueelta löytyneistä saviastianpaloista.

Saviastioiden koristelussa on havaittavissa ainakin seuraavat tyylit. 1. Kampaleimakoristeinen keramiikka, 2. kynsipainannekoristeinen keramiikka, 3. uurrekoristeinen keramiikka sekä 4. pistein tai pienin kuopin koristettu keramiikka. Viimeksi mainittu lienee peräisin pienistä kupeista. Koristelemattomia paloja saattaa erottaa lähinnä sekoitteen perusteella, joukossa on hiekka/kivimurskasekoitetta, hiekka/kivimurskasekoitetta, jossa myös orgaanista ainesta, mm. luuta, muutamissa astioissa on käytetty niin paljon luusekoitetta, että palojen väri on kellertävä.

Saviastioiden reunapaloista voi myös tehdä muutamia huomioita. Suorareunaiset astiat liittyvät kampaleimakoristeiseen keramiikkaan, ne ovat ainoat reunapalat, joissa on koristelua. Muita reunan muotoja on pyöreäreuna, ylöspäin kapeneva reuna sekä hieman ulospäin taivutettu pyöreä reuna. Pohjapaloja oli sekä tasa- että pyöreäpohjaisista astioista.

Alueesta 7 voi vielä mainita, että vaikka se oli pinta-alaltaan vain hieman yli puolet alueeseen 6 verrattuna, niin löytöjä sieltä tuli selvästi enemmän.

Koeoja 1

Koeojassa 1 havaittiin vain heikkoja punertavan likamaa-alueita eikä lainkaan rakenteita.

Koeojan 1 löydöt kerroksittain										
Laji	Yhteensä		0. krs		1. krs		2. krs		3. krs	
	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl
Kivilajiaineisto										
Hioimen katkelma	134	4			23	2	111	2		
Kiviesineen katkelma	6	2			6	2				
Kivilaji-iskoksia	84,8	31			84,8	31				
Taltoa	3	1			3	1				
Kvartsi/kvartsiittiaineisto										
Kvartsi-iskoksia	2136	597	316	33	1373	438	394	106	53	20
Kvartsiesine	76	3	73	2	3	1				
Kvartsiitti-iskoksia	81	11			21	6	60	5		
Kvartsiytimiä	786	37	90	4	607	24	89	9		
Saviastian/saviesineen palat										
Saviastian paloja	33,3	30			31,3	28	2	2		
Saviastian reunapaloja	9	2			2	1	7	1		
Saviesineen katkelmia?	4	1			4	1				
Muu löytöaineisto										
Palanutta luuta	8,1	28	0,2	1	4,4	10	3,5	17		

Taulukko 3. Koeojan 1 löydöt.

Hioimen katkelmia löytyi useita myös tältä alueelta. Mainittavan arvoisia löytöjä ovat pieni, kapea tasatalta sekä saviesineen katkelma, josta esineen muoto ei käy selville. Ainoat koristellut saviastian palat olivat kampaleimakoristeisia.

Koeoja 2

Koeja 2 osoittautui puhtaaksi ja vähälöytöiseksi. Kiviesineistöä siitä ei löytynyt ollenkaan ainoat saviastian palat ovat koristelemattomia hiekka/kivimurskasekoitteisia.

Koeojan 2 löydöt (löytöjä vain 1. kerroksesta)		
Laji	1. krs	
	g	kpl
Kivilaji-iskoksia	10	4
Kvartsi-iskoksia	300	67
Kvartsiytimiä	168	9
Saviastian paloja	0,5	1

Taulukko 4. Koeojan 2 löydöt.

Koeoja 3

Koeoja 3 oli runsaslöytöisempi kuin ojat 1 ja 2. Likamaaesintymät eivät siinäkään olleet erityisen voimakkaat, lähinnä ojan pohjoisosassa ruutujen 242-246/560 alueella oli punertavia likamaaläikkiä. Koeojasta ei löytynyt mitään rakenteita.

Koeojan 3 löydöt kerroksittain										
Laji	Yhteensä		1. krs		2. krs		3. krs		4. krs	
	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl
Kivilajiaineisto										
Hioimen katkelma	40	3	40	3						
Kiviesineen katkelma	7	3	7	3						
Kivikiekk	155	1					155	1		
Kivilaji-iskoksia	40	28	25	15	8	5	7	8		
Kvartsi/kvartsiittiaineisto										
Kvartsi-iskoksia	3131,5	1333	2080	891	772,5	345	262	94	17	3
Kvartsiesine	42	4	42	4						
Kvartsiitti-iskoksia	14,5	4			4,5	3	10	1		
Kvartsiytimiä	953	53	736	40	135	12			82	1
Saviastian palat										
Saviastian paloja	287,5	178	172,5	109	75	53	40	16		
Saviastian pohjapala	1	1	1	1						
Saviastian ponttipala	8	1	8	1						
Saviastian reunapaloja	49	14	38	9	11	5				
Muu löytöaineisto										
Hiiltynyttä pähkinän? kuorta	0,2	3			0,2	3				
Meripihkaa	1	4	1	4						
Palanutta luuta	26,5	149	13,3	41	12,1	102	1,1	6		
Rautaoksia?	0,5	1	0,5	1						

Taulukko 5. Koeojan 3 löydöt.

Kivilajiesineistössä ei ole mitään erityisesti huomioitavaa. Keramiikka-aineistossa on havaittavissa seuraavanlaista koristelua: 1. uurrekoristelua, 2. lyhyttä, sokeaa kolmihampaista kampaleimaa, 3. pieniä kuopanteita, yleensä kaksi rinnakkain rivissä. Saviastian reunapalat ovat kaikki koristelemattomia. Reunan muotoja on kolmea erilaista: 1. ylöspäin kapeneva reuna, 2. suora, hieman sisäänpäin paksunnettu reuna, 3. pyöreähkö reuna. Keramiikka on rakenteeltaan tiiviimpää kuin alueilta 6 ja 7 löytynyt.

Muista löydöistä voi huomioida neljä meripihkan palaa, jotka ovat ilmeisesti peräisin esineestä, mutta sen muoto ei käy ilmi. Pähkinän kuorta löytyi koejan 3 lisäksi myös alueelta 6, kyseessä on sama laji.

Koekuopat

Koekuoppia tehtiin yhteensä 27 kpl. Ne olivat neliömetrin kokoisia lukuunottamatta yhtä (123/435), jolla oli koko 2x2 m. Kuopat ryhmittivät kolmelle alueelle: 1. tien itäpuolelle, tasaiselle terassille (16 kuoppaa), 2. suuren painanteen läheisyyteen (5 kuoppaa), 3. harjanteen yläosan länsilaitaan (6 kuoppaa). Tien itäpuolelle tehtyjen kuoppien tarkoituksena oli selvittää, kuinka runsaslöytöinen alue oli ja olisiko siellä mahdollista koekuopituksen avulla erottaa uusia asuinpaikka-alueita. Painanteen läheisyyteen tehdyillä

kuopilla koetettiin saada selville jatkuuko asuinpaikka-alue sen läheisyyteen ja kuuluuko itse painanne myös siihen. Harjun yläosaan tehdyillä kuopilla rajattiin alueelta löytynyttä tyypillisen kampakeramiikan asuinpaikkaa.

Tien itäpuolelle tehdyistä kuopista tuli löytöjä vähän, 16 kuopasta vain 7:ssä oli löytöjä. On selvästi nähtävissä, että löydöt keskittyvät kuopitetun alueen pohjoisosaan. Tähänastisen kuopituksen perusteella ei minkäänlaisia rajauksia ole kuitenkaan syytä tehdä vaan koekuopitusta on jatkettava ensin laajemmalle alueelle. Samoin muutamat painanteet kyseisellä alueella voivat olla asumuspainanteita.

Laajan painanteen läheisyyteen tehdyistä koekuopista tuli löytöjä runsaasti. Asuinpaikka-alue näyttää jatkuvan ainakin koekuopitetulle alueelle asti. On myös mahdollista, että kyseinen painanne on asumuspainanne, ja se täytyy tutkia tarkemmin vuoden 1997 kaivauksissa.

Tyypillisen kampakeramiikan löytöpaikalle tehdyt koekuopat osoittivat, että alueella sijainnut asuinpaikka on ollut pienialainen. Kuorinnan seurauksena paikka on suurimmaksi osaksi tuhoutunut. Kuoritulle alueelle tehdyistä koekuopista löytyi mm. keramiikkaa ja kiviesineitä, sen sijaan kuorimattomalle alueelle tehdyissä kuopissa ei havaittu merkkejä asuinpaikasta. Asuinpaikkaan liittyviä löytöjä on mahdollista saada vielä lisää tutkimalla kuorittua aluetta ja/tai seulomalla kauhakuormaajan kasaamia hiekkakasoja, jotka ovat peräisin kampakeraamisen asuinpaikan kohdalta.

Jatkosuunnitelmat

Vuoden 1996 kaivauksissa saatiin tutkittua tuhoutuvan alueen pohjoisosa. Koeojissa 1 ja 2 ei tullut esiin mitään, mikä vaatisi laajempia kaivauksia koeojien kohdalla. Koeojan 3 kohdalle voisi vielä avata vielä pienen tasokaivauksen. Alueen 6 kohdalle jäi vielä pieni osa tutkimatonta aluetta mahdollisesta asumuspainanteesta kaivetun alueen pohjoisreunaan. Jäljellä olevaa kohtaa tuskin kannattaa kaivaa tasokaivauksena, mutta sen voisi seuloa, sillä alueelta voisi vielä löytyä itäruotsalaista kuoppakeramiikkaa. Tärkeintä v. 1997 olisi kuitenkin tutkia laaja painanne vielä ehjällä, mutta tuhoutuvalla alueella. Sen lisäksi koeojan 3 eteläpuolella oleva osittain kuorimaton alue vaikuttaa melko runsaslöytöiseltä ja siinä olisi syytä suorittaa laajempi kaivaus. Mikäli aikaa näiltä kahdelta jää, on syytä tutkia em. alueita sekä kuoritun alueen luoteispuolella n. 200 m olevaa suurta painannetta. Kyseisen painanteen läpi voisi tehdä koeojan, jotta saataisiin selville onko kyseessä asumuspainanne vai pelkkä luonnonmuodostuma.

Adnigssö 10.4.1997

Vac Laurén

Diat

numero

- 35911 Työkuva. Aluetta 6 puhdistetaan..
- 35912 Alue 6, taso 1. Kuvattu idästä.
- 35913 Alue 6, taso 1. Kuv. lännestä.
- 35914 Koeoja 1 ruudut 255-268/540, taso 1. Kuv. pohjoisesta.
- 35915 Koeoja 1 ruudut 269-282/540, taso 1. Kuv. etelästä.
- 35916 Alue 6, taso 2. Kuv. idästä.
- 35917 Alue 6, taso 2. Kuv. lännestä.
- 35918 Alue 6, taso 2. Kuv. lounaasta.
- 35919 Alue 6, taso 2. Kuv. kaakosta.
- 35920 Alue 7, ruudut 280/526-528, taso 1. Kuv. idästä.
- 35921 Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 1. Kuv. pohjoisesta.
- 35922 Alue 7, ruudut 286/525-528, taso 1. Kuv. idästä.
- 35923 Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 2. Kuv. etelästä.
- 35924 Koeoja 1, ruudut 255-268/540, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
- 35925 Koeoja 1, ruudut 269-282/540, taso 2. Kuv. etelästä.
- 35926 Alue 6, taso 3. Kuv. idästä.
- 35927 Alue 6, taso 3. Kuv. kaakosta.
- 35928 Alue 6, taso 3. Kuv. lännestä.
- 35929 Alue 7, ruudut 286/525-528, taso 2. Kuv. idästä.
- 35930 Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
- 35931 Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
- 35932 Alue 7, ruudut 280/526-528, taso 2. Kuv. idästä.
- 35933 Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 2. Kuv. etelästä.
- 35934 Alue 6, taso 4. Kuv. idästä.
- 35935 Alue 6, taso 4. Kuv. koillisesta.
- 35936 Alue 6, taso 4. Kuv. lännestä.
- 35937 Alue 7, ruudut 276-278/524, taso 3. Kuv. etelästä.
- 35938 Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 3. Kuv. pohjoisesta.
- 35939 Alue 7, ruudut 280/524-528, taso 3. Kuv. idästä.
- 35940 Alue 7, ruudut 286/524-528, taso 3. Kuv. idästä.
- 35941 Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 3. Kuv. pohjoisesta.
- 35942 Koeoja 3, taso 1. Kuv. etelästä.
- 35943 Koeoja 3, ruudut 242-248/560 taso 1. Kuv. etelästä.
- 35944 Liesi ruudussa 280/524-526, taso 4. Kuv. koillisesta.
- 35945 Liesi ruudussa 280/524-526, taso 4. Kuv. pohjoisesta.
- 35946 Reunapala, haurasta keramiikkaa.
- 35947 Liesi ruudussa 280/524-526, taso 5. Kuv. koillisesta.
- 35948 Koeoja 3, ruudut 242-248/560, taso 2. Kuv. etelästä.
- 35949 Hioinlaaka alueelta 7.
- 35950-52 Työkuvia alueelta 6.

Mustavalkonegatiivit

numero

106507-08	Työkuva. Aluetta 6 puhdistetaan.
106509-10	Alue 6, taso 1. Kuvattu idästä.
106511	Alue 6, taso 1. Kuv. lännestä.
106512	Koeoja 1 ruudut 255-268/540, taso 1. Kuv. pohjoisesta.
106513	Koeoja 1 ruudut 269-282/540, taso 1. Kuv. etelästä.
106514-15	Alue 6, taso 2. Kuv. idästä.
106516	Alue 6, taso 2. Kuv. lännestä.
106517	Alue 6, taso 2. Kuv. lounaasta.
106518	Alue 6, taso 2. Kuv. kaakosta.
106519	Alue 7, ruudut 276-282/524, 280-282/526-529, taso 1. Kuv. idästä.
106520	Alue 7, ruudut 280/526-528, taso 1. Kuv. idästä.
106521	Alue 7, ruudut 286/525-528, taso 1. Kuv. idästä.
106522	Työkuva. Aluetta 7 kaivetaan sateessa
106523	Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 2. Kuv. etelästä.
106524	Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
106525	Koeoja 1, ruudut 255-268/540, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
106526	Koeoja 1, ruudut 269-282/540, taso 2. Kuv. etelästä.
106527	Alue 6, taso 3. Kuv. idästä.
106528	Alue 6, taso 3. Kuv. kaakosta.
106529	Alue 6, taso 3. Kuv. lännestä.
106530	Alue 7, ruudut 286/525-528, taso 2. Kuv. idästä.
106531	Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
106532	Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
106533	Alue 7, ruudut 280/526-528, taso 2. Kuv. idästä.
106534	Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 2. Kuv. etelästä.
106535-37	Työkuvia alueelta 6.
106538-39	Kuvia hauraasta keramiikasta.
106540-42	Työkuvia alueelta 6.
106543	Alue 6, taso 4. Kuv. idästä.
106544	Alue 6, taso 4. Kuv. kaakosta.
106545	Alue 7, ruudut 276-280/524, taso 3. Kuv. pohjoisesta.
106546	Alue 7, ruudut 282-286/520, taso 3. Kuv. pohjoisesta.
106547	Koeoja 3, taso 1. Kuv. etelästä.
106548	Koeoja 3, ruudut 242-248/560
106549	Liesi ruudussa 280/524-526, taso 4. Kuv. koillisesta.
106550	Liesi ruudussa 280/524-526, taso 4. Kuv. pohjoisesta.
106551	Reunapala, haurasta keramiikkaa.
106552	Liesi ruudussa 280/524-526, taso 5. Kuv. koillisesta.
106553	Koeoja 3, ruudut 242-248/560, taso 2. Kuv. etelästä.
106554-55	Esinekuva. Talttoja.
106556	Esinekuva. Kirveen teriä ja katkelmia.
106557	Esinekuva. Tyypillistä kampakeramiikkaa.
106558	Esinekuva. Itäruotsalaista kuoppakeramiikkaa.
106559-60	Esinekuva. Myöhäiskivikautisen keramiikan reunapaloja.

f. 106518. ALUE 6, TASO 2. KUV. KAAKOSTA.

f. 106528. ALUE 6, TASO 3. KUV. KAAKOSTA.

f. 106544. ALUE 6, TÄSO 4. KUV. KAAKOSTA.

f. 106511. ALUE 6, TÄSO 1. KUV. LÄNNESTÄ.

f. 106516. ALUE 6, TÄSO 2. KUV. LÄNNESTÄ.

f. 106529. ALUE 6, TÄSO 3. KUV. LÄNNESTÄ.

f. 106509. ALUE 6, TASO 1. KUV. IDÄSTÄ.

f. 106514. ALUE 6, TASO 2. KUV. IDÄSTÄ

f. 106527. ALUE 6, TÄSÖ 3. KUV. IDÄSTÄ.

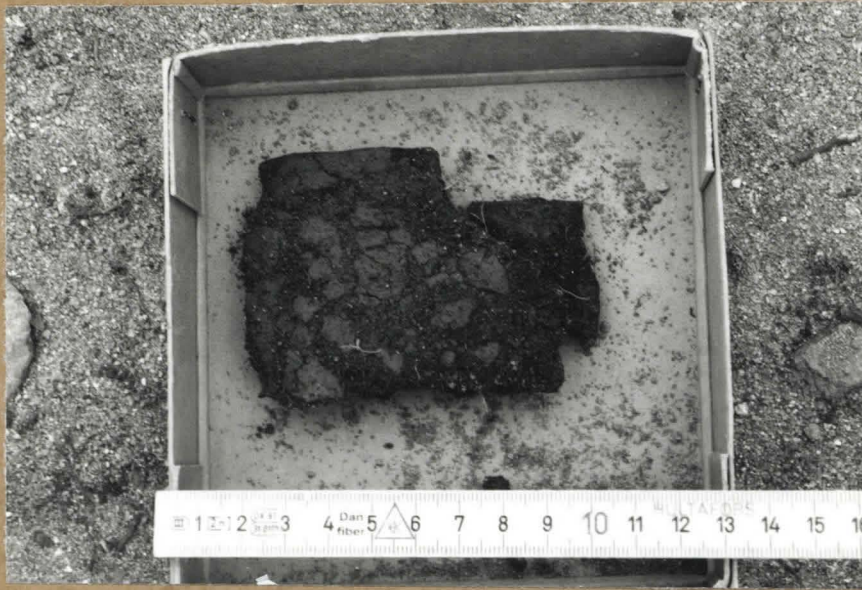
f. 106543. ALUE 6, TÄSÖ 4. KUV. IDÄSTÄ.

f. 106554. ESINEKUVA. TALTOJA.

f. 106556. ESINEKUVA. KIRVEEN TERIÄ JA KATKELMIA.

f. 106551. REUNAPALA HAURASTA KERAMIKKAA.

f. 106557. ESINEKUVA. TYYPILLISTÄ KAMPAKERAMIKKAA.

f. 106558. ESINEKUVA. ITÄRUOTSALAISTA KUOPPAKERAMIKKAA.

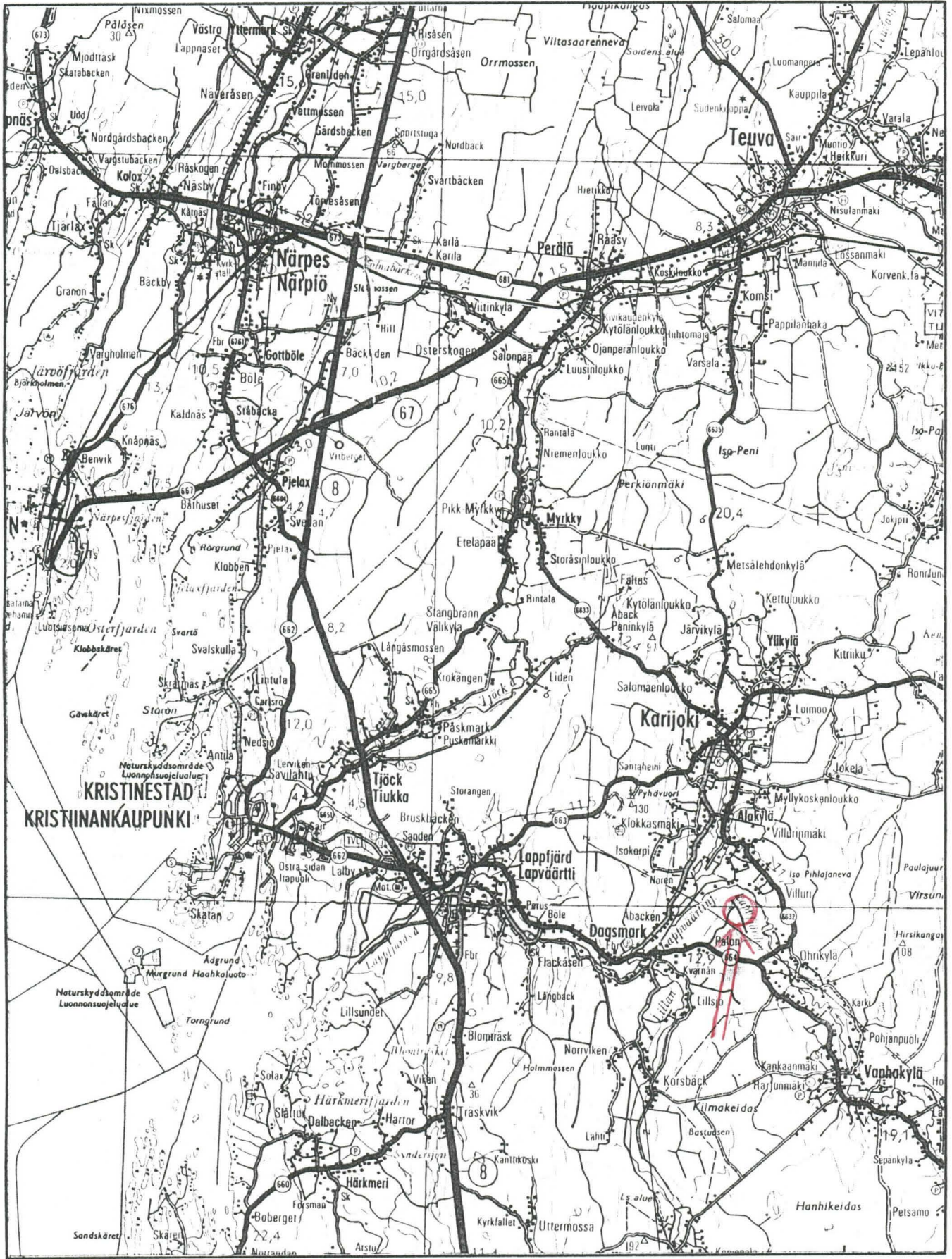

f. 106550. LIESI RUUDUSSA 280/524-526, TÄSO 4. KUV. POHJOISESTA.

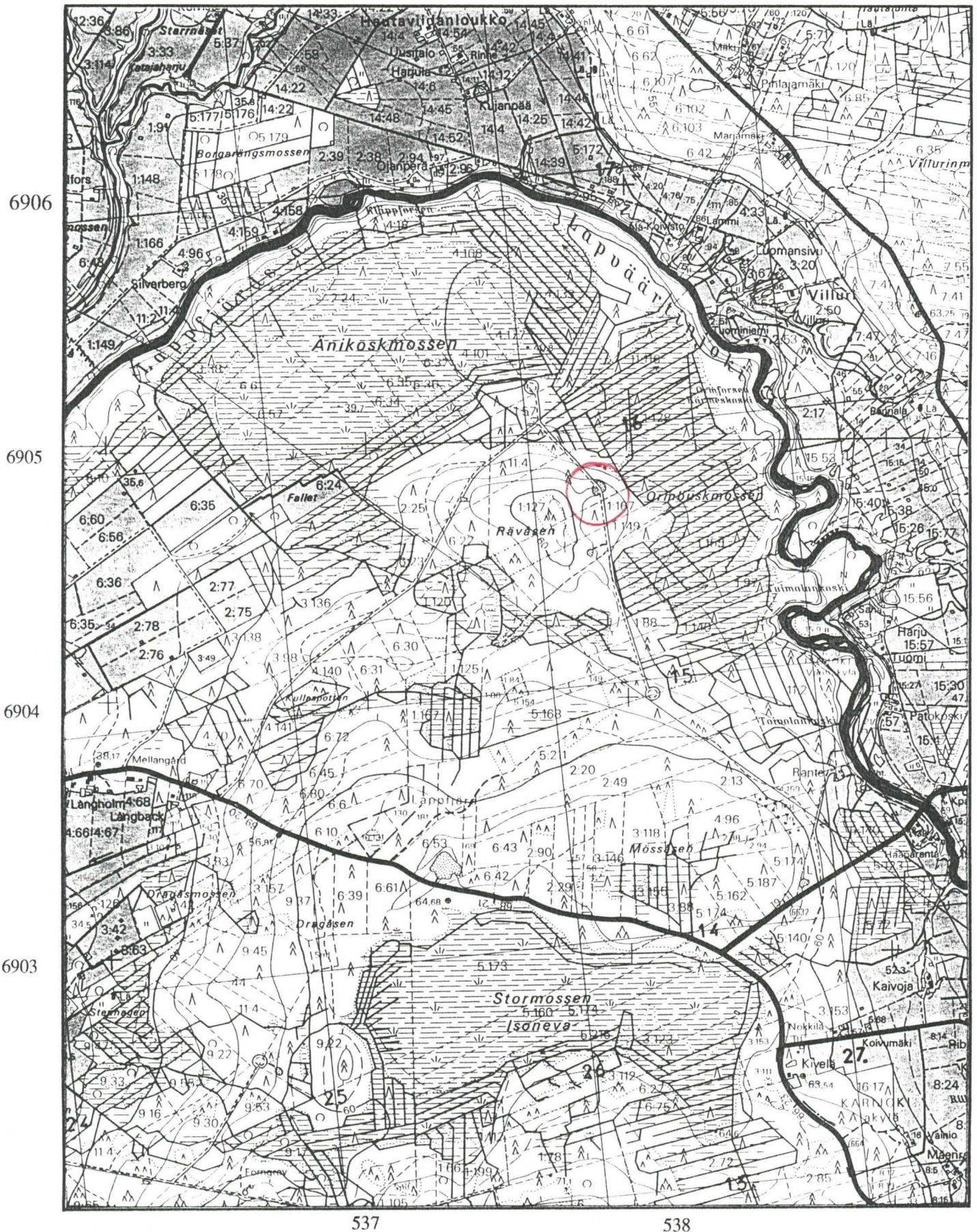

f. ~~106551~~ 106552. LIESI RUUDUSSA 280/524-526, TÄSO 5. KUV. KOILLUSESTA.

Kristiinankaupunki, Dagsmark, Rävåsen, tiekarttaote. GT-7, v. 1988.
Kohde merkitty nuolella.

Kristiinankaupunki, Dagsmark, Rävåsen, peruskarttaote. PK 1232 11 DAGSMARK, v. 1986.
Kohde ympyröity.

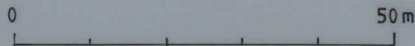
KRISTIINANKAUPUNKI, DAGSMARK, RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

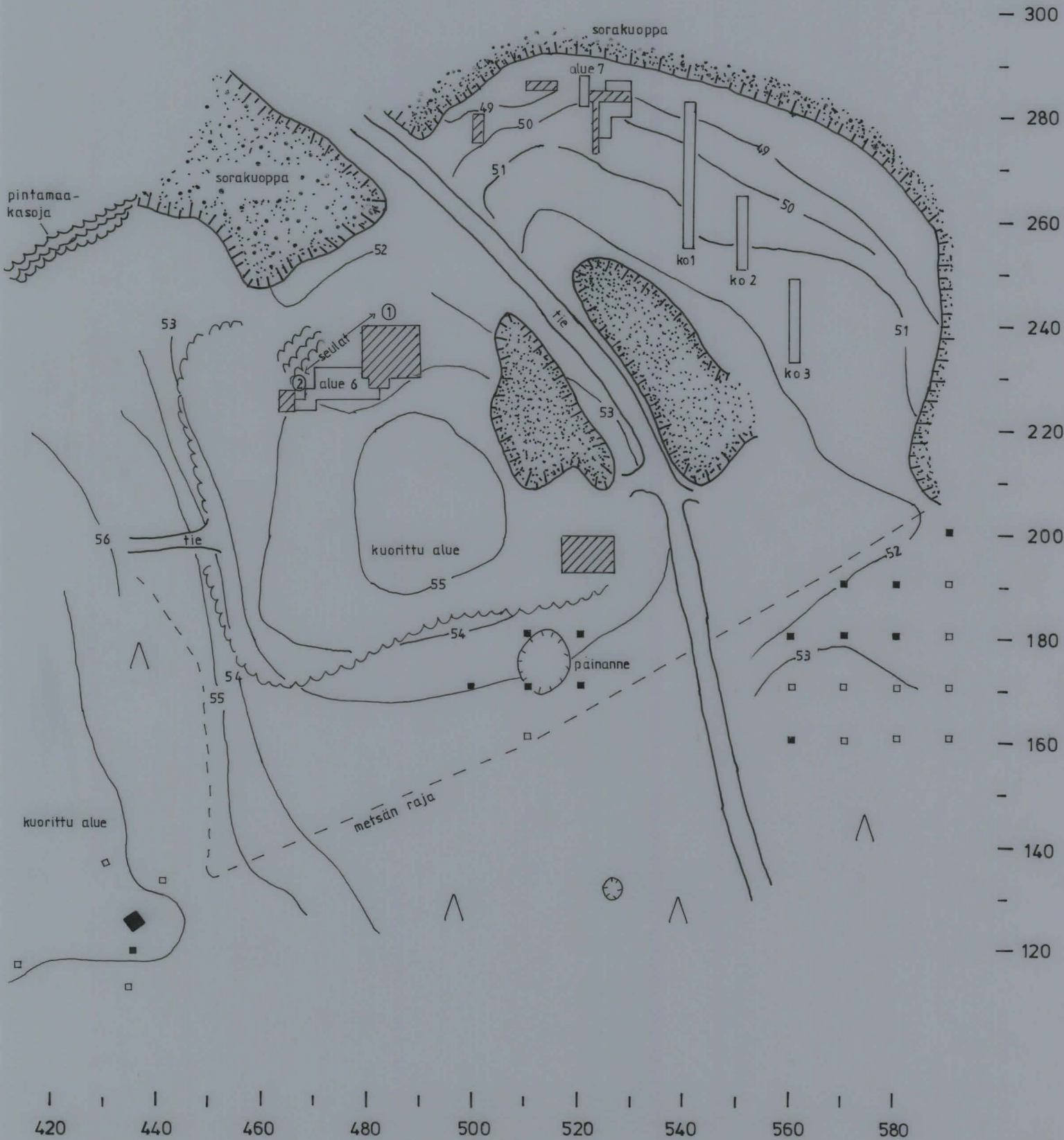
YLEISKARTTA

MK 1:1000

Piirt. vuoden 1995 yleiskartan pohjalta V. Laulumaa

- v. 1994-95 kaivausalueet, koekuoppia ei merkitty
- v. 1996 kaivausalue
- koekuoppa löydötön / löytöjä

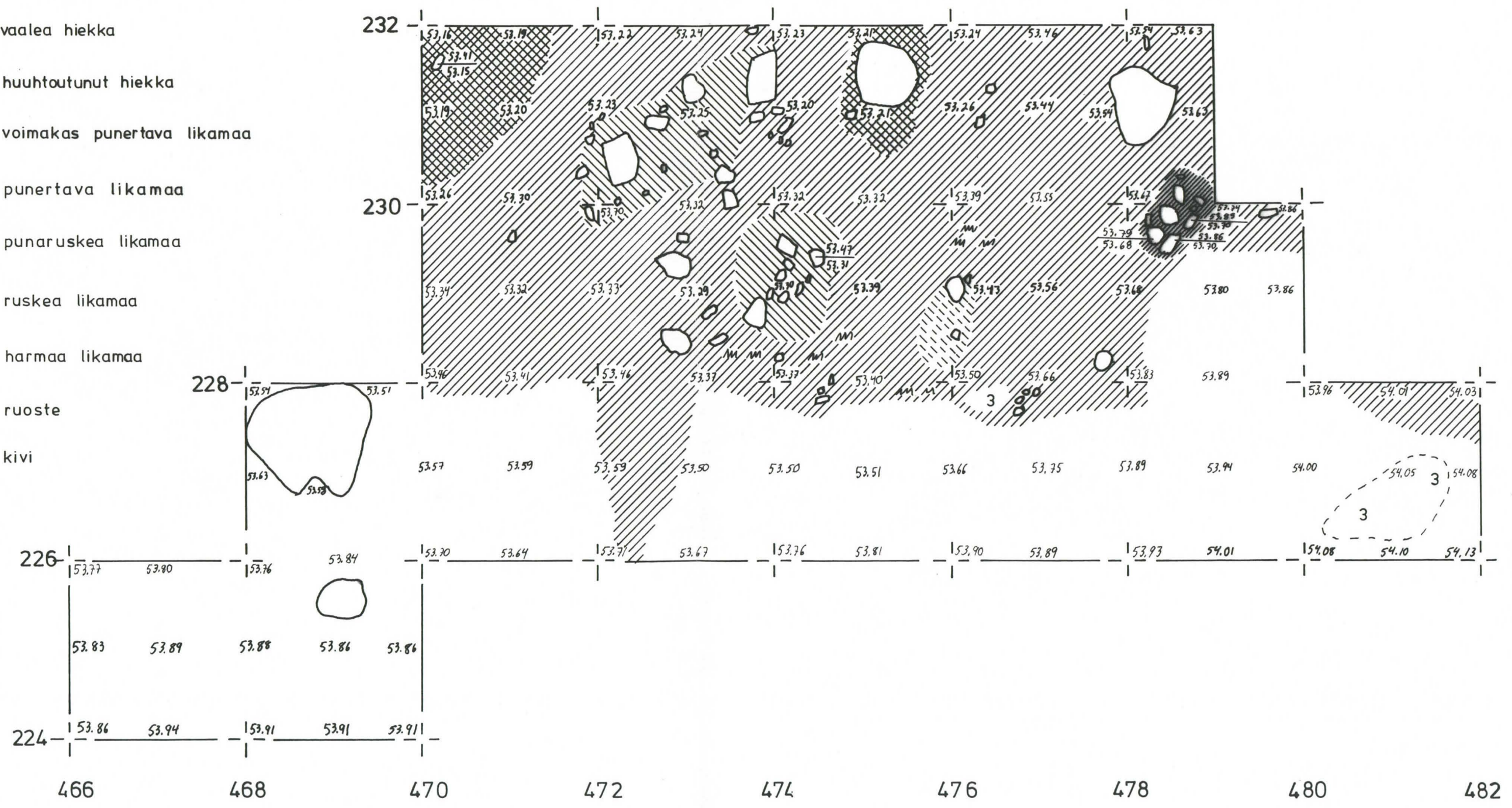

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA
ALUE 6
Mk 1:50 2m
TASO 2
Korkeudet m mpy
piirt. N. Strandberg

- vaalea hiekka
- huuhtoutunut hiekka
- voimakas punertava likamaa
- punertava likamaa
- punaruskea likamaa
- ruskea likamaa
- harmaa likamaa
- ruoste
- kivi

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

ALUE 6

Mk 1:50 2m

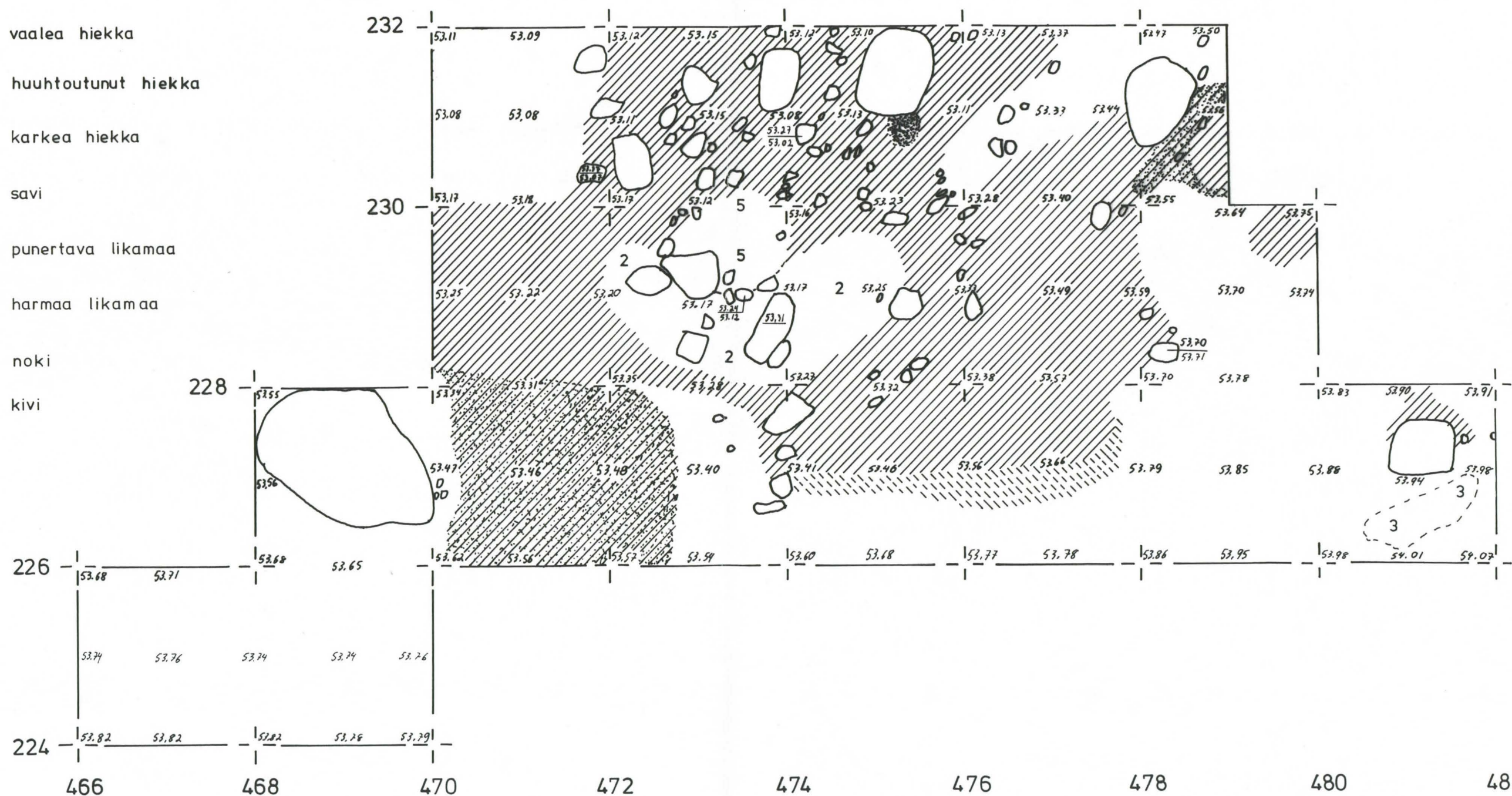
TASO 3

Korkeudet m mpy

piirt. N. Strandberg

- vaalea hiekka
- 3 huuhtoutunut hiekka
- 2 karkea hiekka
- 5 savi
- punertava likamaa
- harmaa likamaa
- noki
- kivi

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

ALUE 6

Mk 1:50 2m

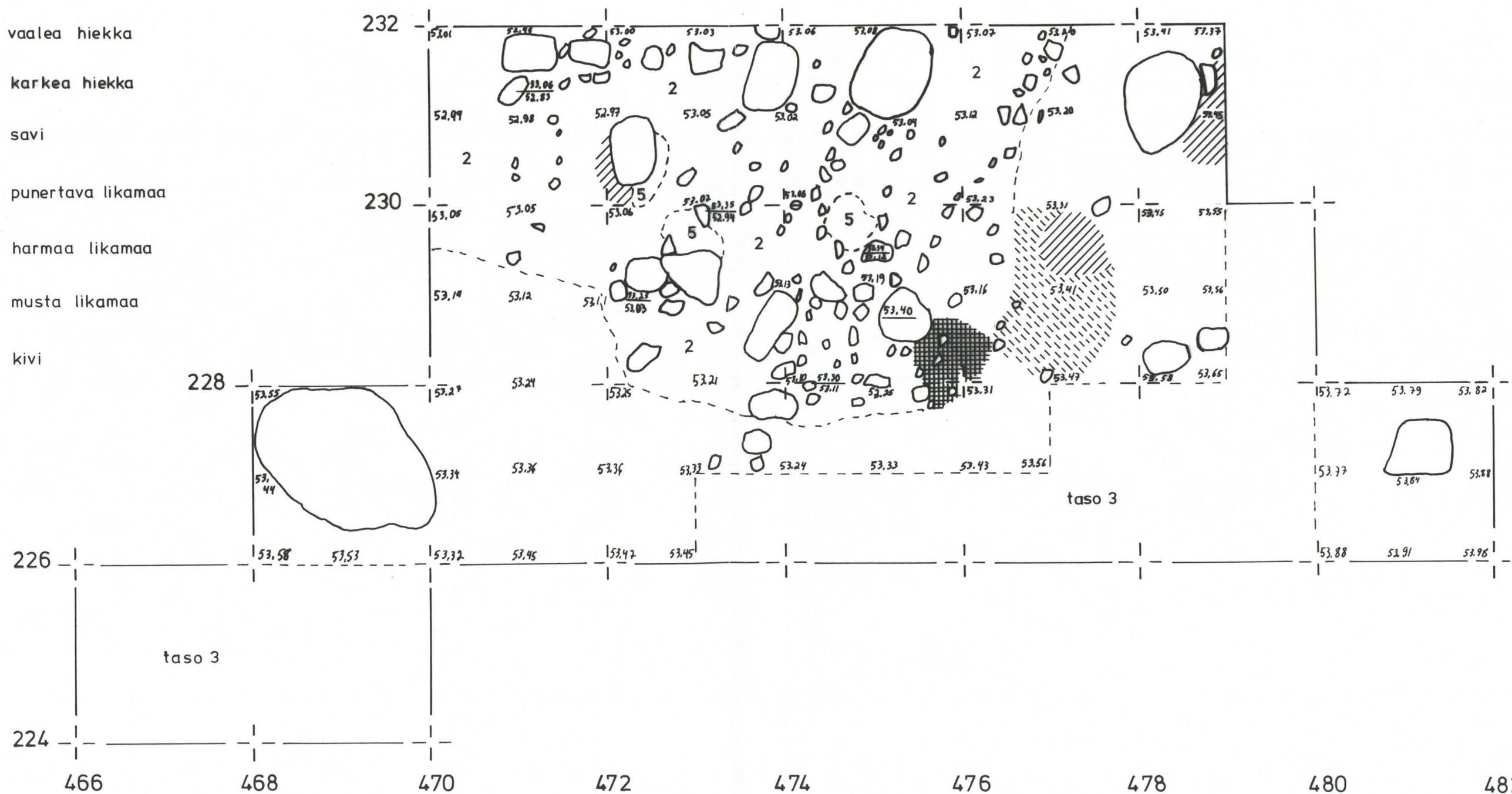
TASO 4

Korkeudet m mpy

piirt. N. Strandberg

- vaalea hiekka
- karkea hiekka
- savi
- punertava likamaa
- harmaa likamaa
- musta likamaa
- kivi

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

PROFIILIKARTTA

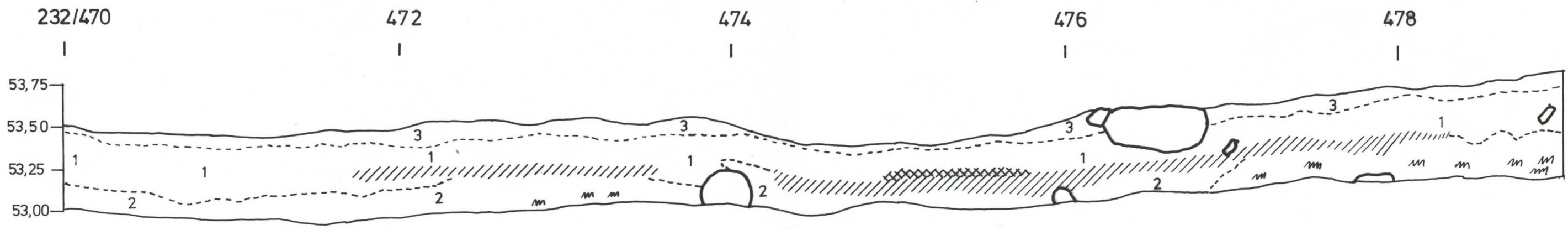
ALUE 6, profiili 232/470-478, itä-länsisuunta,
piirretty etelästä

Mk 1:25 1m

Korkeudet m mpy

piirt. N. Strandberg

- vaalea hiekka
- ruskea hiekka
- karkea hiekka
- huuhtoutunut hiekka
- punertava likamaa
- punaruskea likamaa
- ruoste
- kivi

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

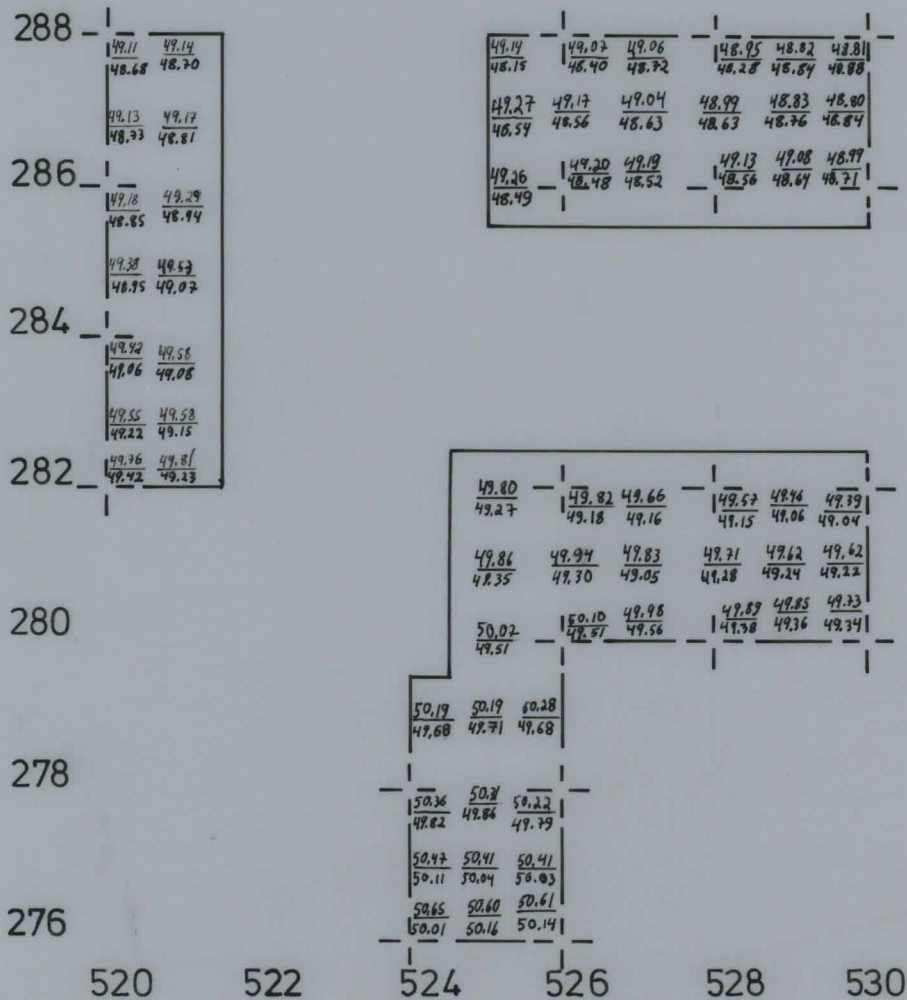
V. Laulumaa 1996

VAAITUSKARTTA

Alue 7

Mk 1:100 5m

Korkeudet m mpy
piirt. N. Strandberg

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

ALUE 7

Mk 1:50 2m

TASO 1

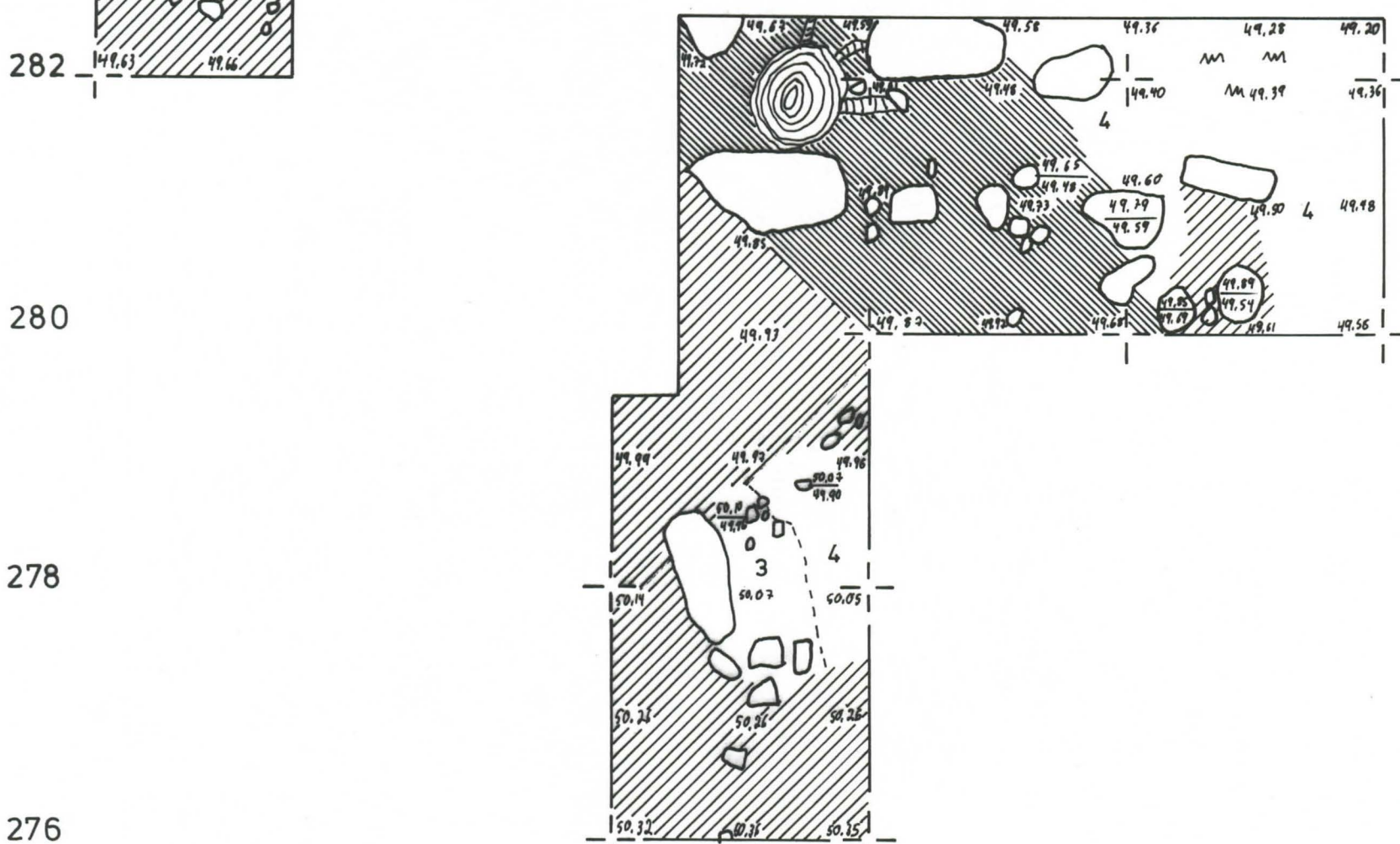
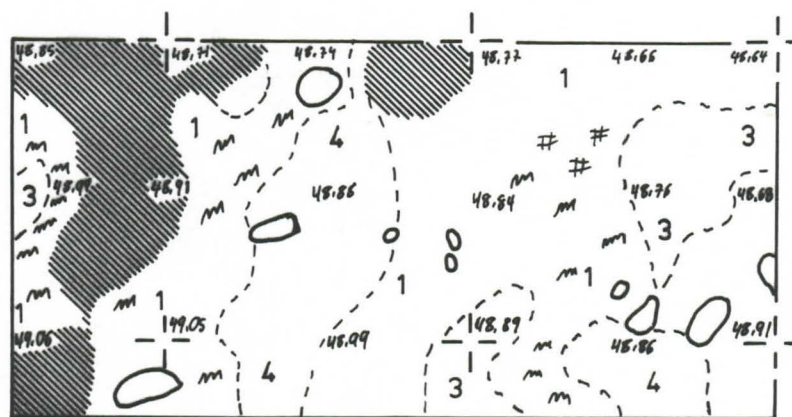
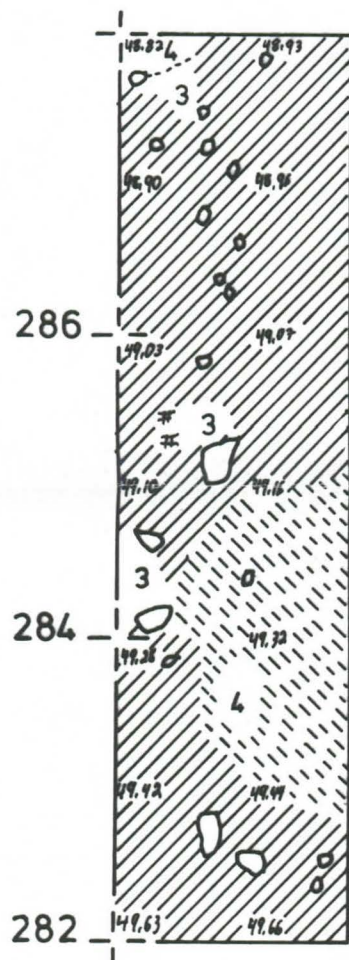
Korkeus m mpy

piirt. N. Strandberg

M. Toivanen

	ruskea hiekka		keltainen hiekka
	huuhtoutunut hiekka		ruoste
	punertava likamaa		tummanruskea likamaa
	harmaa likamaa		hiili
			kanto
			kivi

520

522

524

526

528

530

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

ALUE 7

Mk 1:50 2m

TASO 2

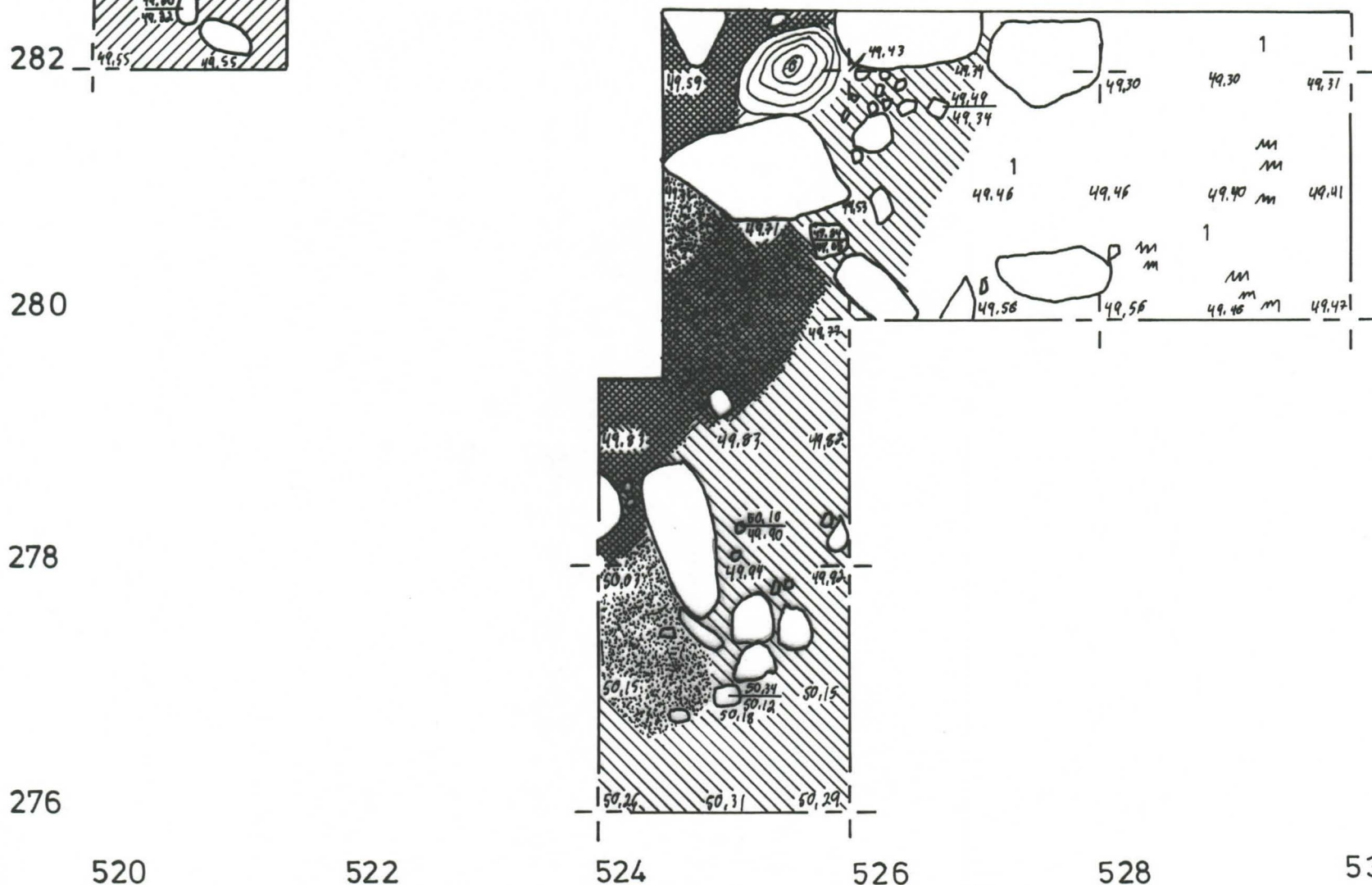
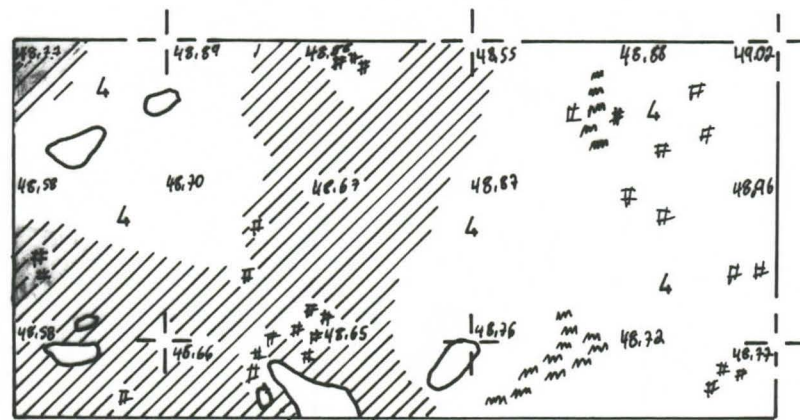
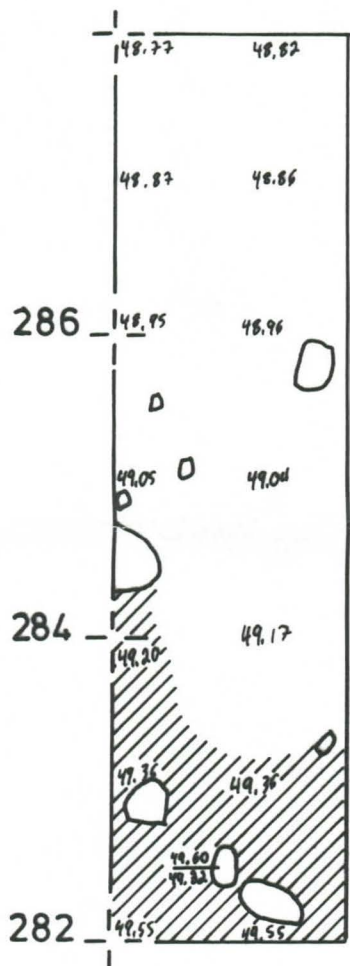
Korkeus m mpy

piirt. N. Strandberg

M. Toivanen

	vaalea hiekka		ruoste
	ruskea hiekka		hiili
	keltainen hiekka		kanto
	punertava likamaa		kivi
	tumma punaruskea likamaa		
	tummanruskea likamaa		
	ruskea likamaa		
	noki		

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

ALUE 7

Mk 1:50 2m

TASO 3

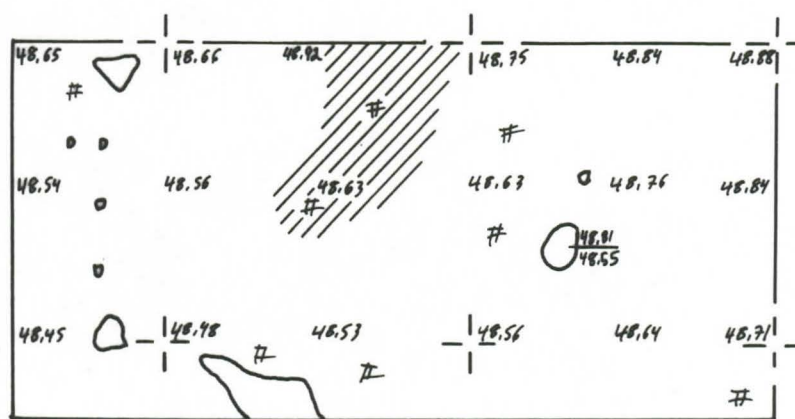
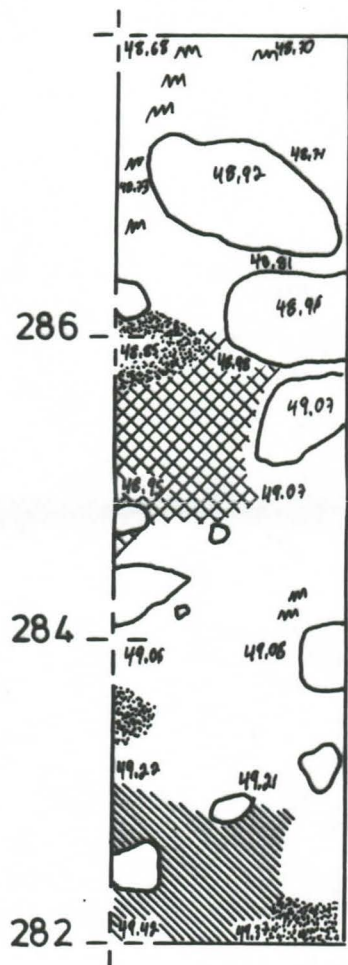
Korkeus m mpy

piirt. N. Strandberg

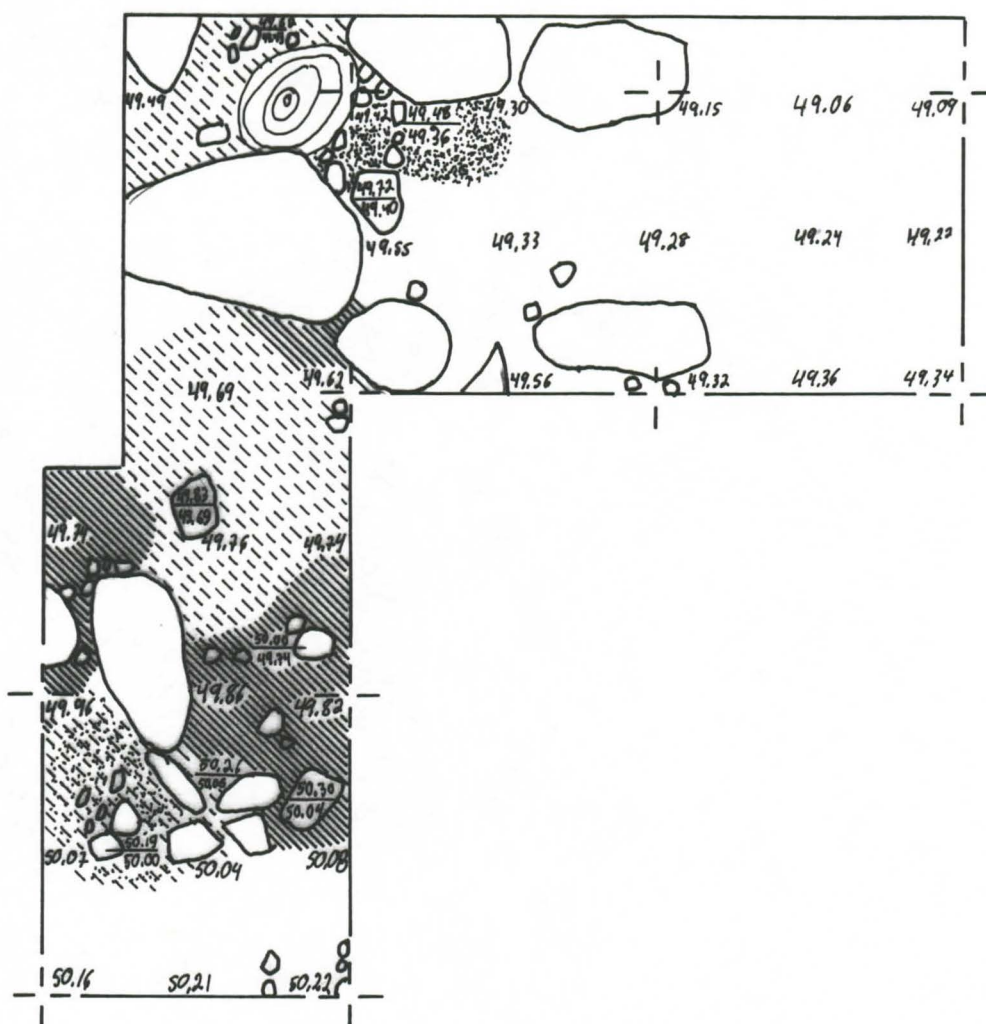
M. Toivanen

	vaalea hiekk		hiili
	ruskea hiekk		kanto
	ruoste		kivi
	punertava likamaa		
	punaruskea likamaa		
	harmaa likamaa		
	tummanruskea likamaa		
	noki		

286
284
282

280

278

276

520   522   524   526   528   530

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

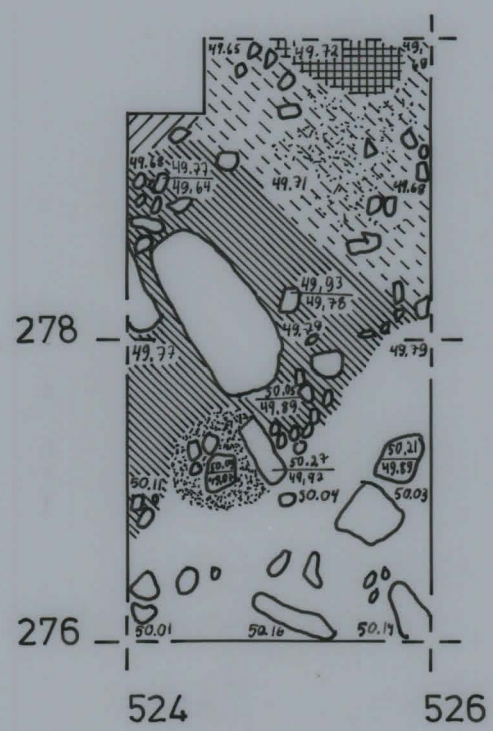
ALUE 7

Mk 1:50 2 m

TASO 4

Korkeus m mpy
piirt. N. Strandberg

- vaalea hiekka
- punertava likamaa
- tummanruskea likamaa
- harmaa likamaa
- musta likamaa
- noki
- kivi

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

YKSITYISKOHTAKARTTA

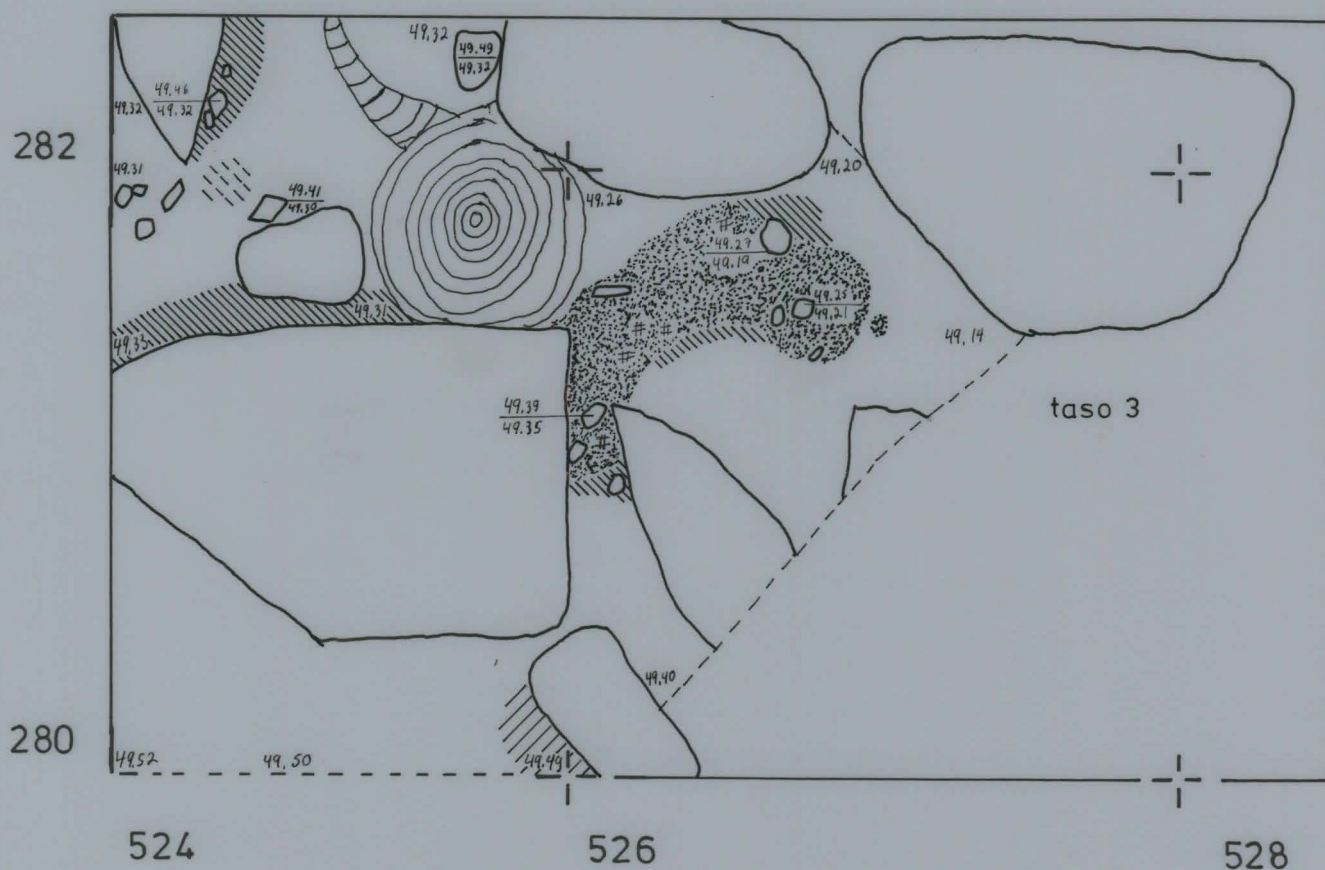
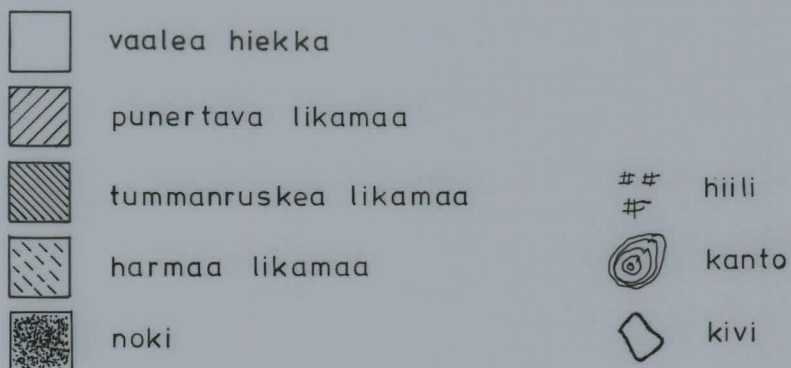
ALUE 7

Mk 1:25 1m

Taso 5

Korkeudet m mpy

piirt. N. Strandberg

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

YKSITYISKOHTAKARTTA

ALUE 7

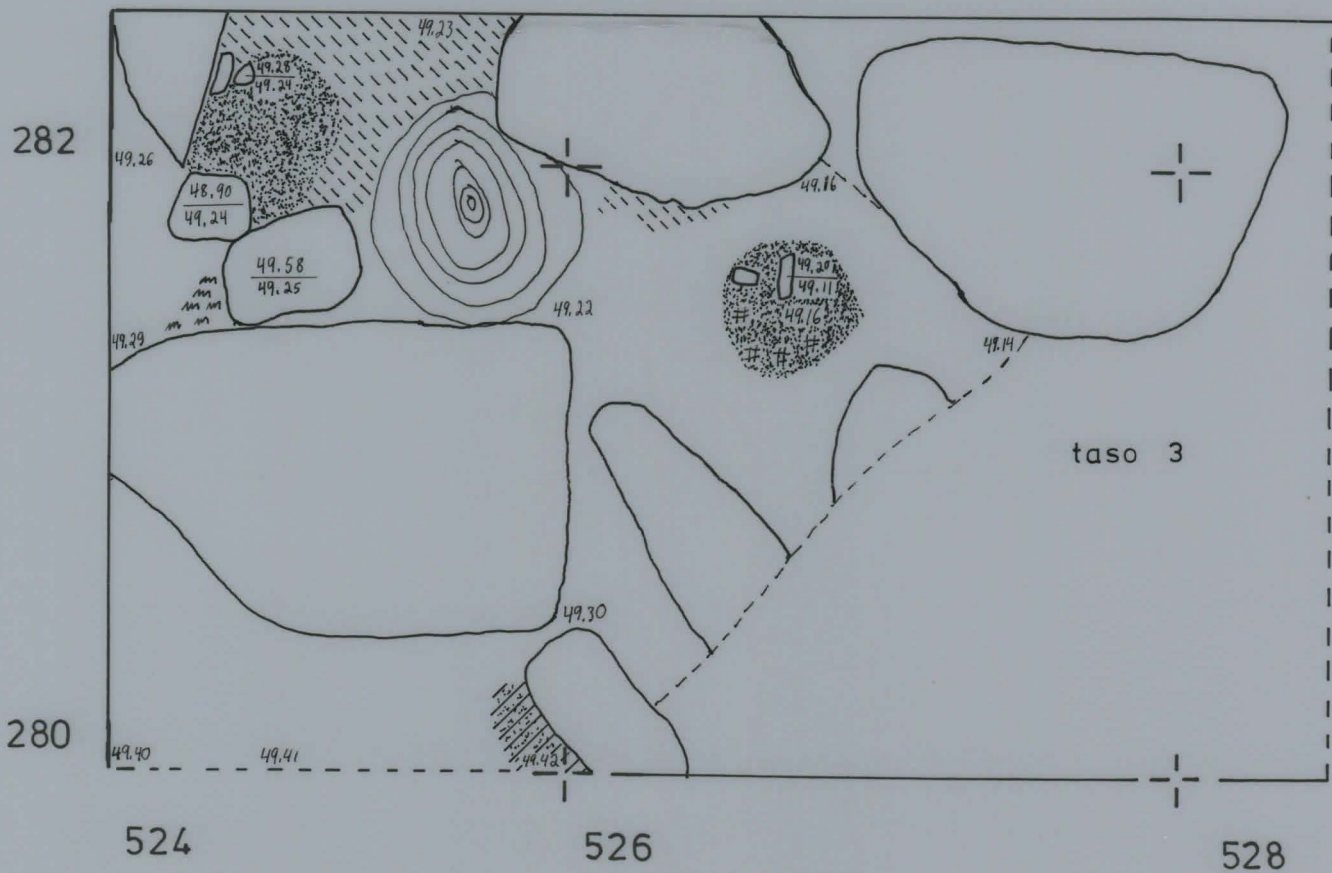
Mk 1:25 1m

Taso 6

Korkeudet m mpy
piirt. N. Strandberg

- vaalea hiekka
- ruoste
- punertava likamaa
- harmaa likamaa
- noki
- hiili
- kanto
- kivi

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

VAAITUSKARTTA

Koejat I, II ja III

Mk 1:100 5 m

Korkeudet m mpy
piirt. N. Strandberg

neulapohjoinen

Koeja I

282	48.74 48.40	48.64 48.45	48.63 48.33
	48.51 48.36	48.34 48.43	48.75 48.58
	48.77 48.64	48.87 48.76	48.93 48.72
280	48.70 48.77	48.82 48.82	48.80 48.84
	48.82 48.81	48.84 48.75	48.81 48.85
278	48.90 48.72	48.84 48.80	48.81 48.86
	48.82 48.75	48.82 48.78	48.88 48.74
276	48.81 48.70	48.89 48.87	48.92 48.84
	48.82 48.80	48.91 48.83	48.80 48.83
274	48.80 48.61	48.81 48.51	48.60 48.73
	48.93 48.72	48.88 48.63	48.77 48.58
272	48.81 48.74	48.82 48.82	48.80 48.75
	48.83 48.87	48.83 48.80	48.84 48.76
270	48.86 48.78	48.88 48.83	48.89 48.74
	48.96 48.89	48.94 48.82	48.90 48.83
268	48.86 48.74	48.97 48.83	48.85 48.82
	48.86 48.76	48.87 48.76	48.86 48.80
266	48.80 48.70	48.89 48.88	48.83 48.82
	48.76 48.71	48.67 48.35	48.68 48.33
264	48.78 48.44	48.73 48.43	48.63 48.44
	48.93 48.51	48.89 48.49	48.76 48.49
262	48.89 48.51	48.92 48.56	48.88 48.57
	48.80 48.61	48.92 48.71	48.82 48.65
260	48.78 48.74	48.80 48.79	48.97 48.73
	48.79 48.78	48.79 48.73	48.80 48.72
258	48.29 48.91	48.74 48.00	48.20 48.94
	48.32 48.04	48.32 48.11	48.28 48.10
256	48.71 48.06	48.22 48.08	48.26 48.04
	48.80 48.33	48.92 48.71	48.94 48.75

Koeja II

264	48.23 48.12	48.18 48.13	48.22 48.12
	48.25 48.14	48.22 48.12	48.10 48.01
262	48.40 48.21	48.27 48.18	48.27 48.08
	48.51 48.31	48.50 48.05	48.33 48.22
260	48.51 48.41	48.48 48.41	48.40 48.39
	48.68 48.53	48.54 48.47	48.45 48.27
258	48.80 48.55	48.67 48.32	48.56 48.43
	48.82 48.60	48.74 48.61	48.59 48.49
256	48.97 48.77	48.81 48.48	48.59 48.51
	48.82 48.61	48.80 48.71	48.85 48.42
254	48.80 48.85	48.87 48.61	48.89 48.72
	48.82 48.94	48.88 48.90	48.17 48.68
252	48.84 48.00	48.21 48.02	48.22 48.05
	48.84 48.04	48.21 48.04	48.26 48.06

Koeja III

248	50.69 50.59	50.52 50.39	50.57 50.30
	50.81 50.76	50.68 50.39	50.71 50.76
	50.91 50.79	50.81 50.45	50.69 50.45
246	50.92 50.52	50.87 50.48	50.82 50.47
	50.98 50.74	50.76 50.51	50.92 50.54
244	50.88 50.65	50.82 50.61	50.82 50.59
	50.83 50.74	50.83 50.71	50.99 50.72
242	50.72 50.87	50.80 50.78	50.81 50.77
	50.77 50.91	50.88 50.83	50.89 50.86
240	50.78 50.85	50.80 50.61	50.85 50.81
	50.84 50.80	50.85 50.83	50.87 50.88
238	50.96 50.89	50.95 50.80	50.89 50.94
	50.94 50.82	50.89 50.88	50.81 50.81
236	50.82 50.85	50.82 50.89	50.85 50.82
	50.83 50.88	50.82 50.87	50.82 50.86
234	50.80 50.87	50.86 50.84	50.80 50.82
	50.80 50.82	50.86 50.81	50.80 50.87

540 542

550 552

560 562

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

V. Laulumaa 1996

TASOKARTTA

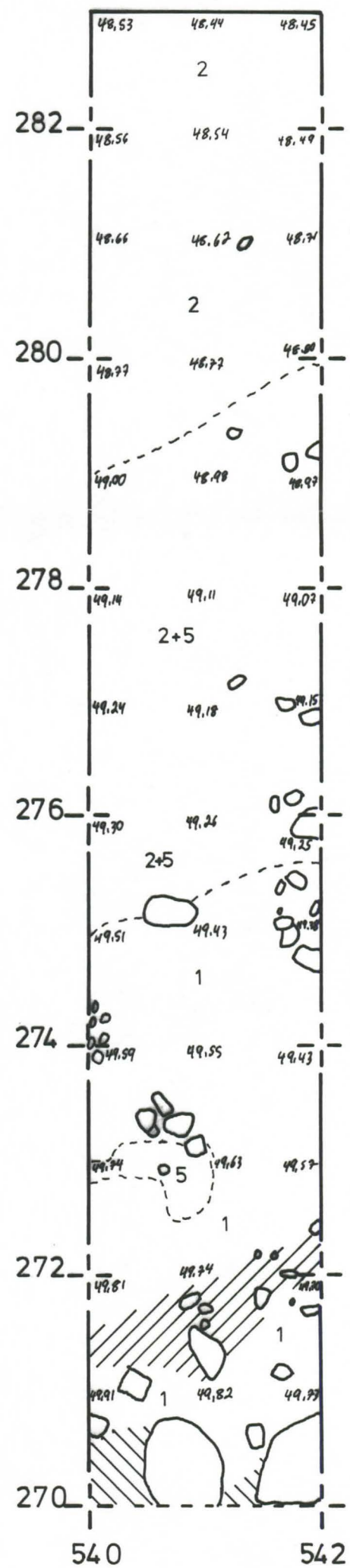
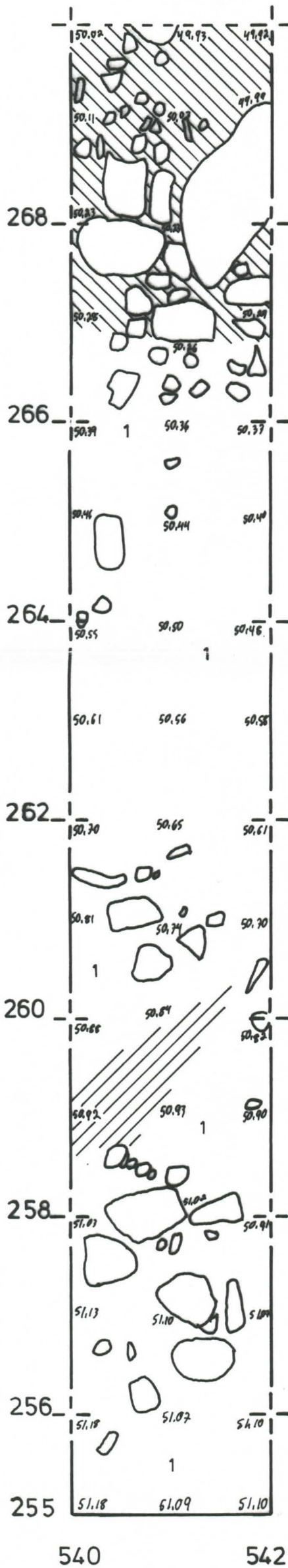
KOEOJA I

Mk 1:50 2 m

TASO 2

Korkeudet m mpy
piirt. N. Strandberg

- 1 ruskea hiekka
- 2 karkea hiekka
- 5 savi
- heikko punertava likamaa
- heikko ruskea likamaa

KRISTIINANKAUPUNKI Räväsén (29610) / Laulumaa 1996

Luuanalyysi 29.1.1997 Pirkko Ukkonen

Materiaali oli suhteellisen hyvin säilynyttä. Alueilta 6 ja 7, koeojista 1 ja 3 sekä koekuopasta määritettiin yhteensä 264 fragmenttia, jotka jakautuivat alueittain seuraavasti:

Laji	Fr./MIND*				
	6	7	1	3	KK
Ursus arctos (karhu)		1/1			
Martes martes (näätä)	1/1				
Phocidae (hylkeet)	123/4	40/1	3/1	10/1	5/1
Alces alces (hirvi)	1/1				
Rangifer tarandus (peura)		1/1			
Castor fiber (majava)	1/1				
Sciurus vulgaris (orava)		2/1			
Lepus timidus (metsäjänis)	1/1	3/1			
Mammalia (mesom.) (keskisuuret nisäkkäät)	34	14	1	2	5
Anas crecca (tavi)	1/1				
Bonasa bonasia (pyy)	1/1				
Tetrao urogallus (metso)		2/1			
Aves (linnut)	1	1			
Esox lucius (hauki)	1/1	2/1			
Cyprinidae (särkikalat)				2/1	
Teleostei (kalat)		1		4	
Yhteensä	165	67	4	18	10

*MIND = vähimmäisyksilömäärä

Kaikissa kohteissa löytyi eniten hylkeiden luita. Alueet 6 ja 7 poikkesivat melko selkeästi toisistaan, hylkeiden lisäksi yhteisiä lajeja olivat vain jänis ja hauki. Alueen 7 fauna on jonkin verran "metsäisempi" kuin alueen 6 lajisto, vaikka täälläkin on mukana metälajeja, kuten näätä, hirvi ja pyy. Muiden kohteiden aineisto oli liian pieni vertailtavaksi.

Hylkeitä ei ole määritetty lajilleen, mutta todennäköisesti on kyse norpasta. Esihistoriallisissa aineistoissa yleisestä majavasta löytyi vain yksi luukatkkelma.

Suurin osa hylkeen luista oli peräisin kallosta ja raajojen alaosaista, mutta mukana oli myös raajojen pitkien luiden ja lantion kappaleita. Kalojen luita oli aineistossa huomattavan vähän.

Luiden joukossa oli muutama työstetty kappale sekä yksi selvä luuesine.

Pirkko Ukkonen

KRISTIINANKAUPUNKI Rävåsen (29610) / Laulumaa 1996

Luuanalyysi 29.1.1997 Pirkko Ukkonen

* = vähimmäisyksilömäärän (MIND) laskemiseen soveltuva fragmentti

ALUE 6

2	1	mandibula sin./dex. fr.	Phocidae
6	-		
8	-		
11	-		
40	-		
53	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
59	1	phal. (III/IV)1/2 dist. fr.	Alces alces
	2	cranium, squamosum dex. fr.*	Phocidae
	3	cranium, bulla tymp. fr.	"
	1	tibia dex. prox. epiph. fr.*	"
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
62	1	cranium, cond. occ. sin./dex. fr.	Phocidae
	1	mc I dex. dist. fr.*	"
	1	phal. 3 fr.	"
	2	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
65	1	mc I dex. prox. fr.*	Phocidae
68	-		
73	1	pelvis, acetabulum sin./dex. fr.	Phocidae
	1	tibio-fibula sin./dex. prox. fr.	"
	1	costa prox. fr.	Mammalia (Mesom.)
77	-		
80	-		
95	1	cranium, temporale dex. fr.	Phocidae
115	-		

124	-		
129	-		
140	1	cranium, temporale sin./dex. fr.	Phocidae
	1	phal. 1/2 dist. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
143	1	astragalus dex. fr.	Phocidae
	1	mt II dex. dist. fr.*	"
	1	phal. 1/2 diaph. fr.	"
146	-		
150	-		
153	-		
159	1	phal. 1 prox. fr.	Phocidae
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
163	1	cranium, squamosum dex. fr.*	Phocidae
	1	humerus dex., tuberc. majus fr.*	"
165	-		
168	-		
172	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
184	1	phal. 3 prox. fr.	Phocidae
188	1	dens, radix dentis	Phocidae
	1	cranium, bulla tymp. fr.	"
	1	ulna sin./dex. diaph. fr.	"
	2	mt dist. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia (Mesom.)
	1	costa fr.	"
	1	carpometacarpus sin. prox. fr.*	Anas crecca
198	1	cranium, squamosum sin. fr.*	Phocidae
	6	cranium, bulla tymp. fr.	"
	1	mt V dex. prox. fr.	"
	1	phal. 2 prox. fr.	"
	1	phal. 2	"
	1	phal. 2 dist. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
	1	vertebra, proc. art.	Mammalia (Mesom.)
	1	costa fr.	"
	1	parasphenoideum fr.*	Esox lucius

201	1	mc V sin. dist. epiph.*	Phocidae
206	1	astragalus sin. fr.	Phocidae
	1	mc II sin. prox. fr.*	"
	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia (Mesom.)
	1	ulna dex. dist. fr.*	Bonasa bonasia
212	-		
217	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
222	-		
230	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
233	-		
236	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
243	-		
253	-		
259	-		
263	-		
267	-		
269	-		
275	1	mc II sin. prox. fr.*	Phocidae
	1	phal. 1 dist. fr.	"
278	-		
283	1	radius sin. diaph. fr.	Phocidae
	1	phal. 1 prox. fr.	"
	1	phal. 2 prox. fr.	"
	1	vertebra, proc. art.	Mammalia (Mesom.)
290	-		
293	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	unciforme dex. fr.	"
295	1	mt II dex. dist. epiph. fr.*	Phocidae
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)

299	1	mt V sin. prox. fr.*	Lepus timidus
	1	mandibula dex., capit. mand.*	Phocidae
	1	mc IV dex. prox. fr.*	"
	1	mt IV dex. dist. fr.*	"
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
304	3	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	cranium, meat. aud. ext. dex.*	"
	1	phal. 2	"
	1	phal. 1/2 dist. fr.	"
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
306	-		
308	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
310	-		
314	-		
316	1	cranium, squamosum sin. fr.*	Phocidae
	1	naviculare dex. fr.	"
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
319	-		
325	1	cranium, squamosum dex. fr.*	Phocidae
	1	mt I sin. prox. epiph. fr.*	"
	1	phal. 2 prox. fr.	"
330	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	phal. 1 diaph. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia (Mesom.)
	2	costa fr.	"
335	2	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	unciforme dex. fr.*	"
	1	phal. 2	"
	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia (Mesom.)
	1	costa fr.	"
337	-		
340	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
342	-		
345	1	fibula sin. diaph. fr.	Castor fiber
	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae

347	-		
352	1	mc III sin. prox. fr.*	Phocidae
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	1	costa dist. fr.	Mammalia (Mesom.)
359	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
361	-		
366	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
370	-		
375	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae
376	-		
380	-		
385	1	cranium, squamosum sin./dex. fr.	Phocidae
387	-		
391	-		
404	-		
408	-		
413	-		
415	-		
424	1	phal. 1/2 diaph. fr.	Phocidae
428	-		
433	1	mt V dex. prox. fr.	Phocidae
	1	vertebra, proc. art.	Mammalia (Mesom.)
439	1	mt II dex. prox. fr.	Phocidae
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	1	phal. 2 prox. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
422	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
448	-		
453	2	costa fr.	Mammalia (Mesom.)

458	-		
463	1	TYÖSTETTY KAPPALE cranium, cond. occ. sin. fr.*	Phocidae
467	1	ulna dex., inc. sem. fr. (dist.)*	Phocidae
	1	phal. 2 prox. fr.	"
	1	vertebra, corpus vert. epiph. fr.	Mammalia (Mesom.)
471	1	mt II sin. prox. fr.*	Phocidae
475	-		
479	1	phal. 1 dist. fr.	Martes martes
	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
	1	phal. 2 prox. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
	1	carpometacarpus dex. prox. fr.*	Aves
482	-		
487	1	mt V dex. prox. fr.*	Phocidae
492	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	mc III dex. dist. fr.*	"
	1	phal. 2 dist. fr.	"
	1	phal. 3 prox. fr.	"
	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia (Mesom.)
495	1	atlas fr.	Phocidae
498	1	cranium, temporale fr.	Phocidae
	1	mandibula sin., capit. mand.*	"
	1	ulna sin., inc. sem. fr. (dist.)*	"
	1	mt I sin. dist. fr.*	"
	1	mt II dex. prox. fr.*	"
	1	phal. 1/2 diaph. fr.	"
	1	phal. 3 fr.	"
	1	phal. 1 prox. epiph.	Mammalia (Mesom.)
	1	vertebra, corpus vert. fr.	"
504	-		
510	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
514	-		
522	-		
525	-		

528	1	mesocuneiforme dex.*	Phocidae
541	-		
545	-		
551	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae
557	-		
559	1	cranium, meat. aud. ext. sin.*	Phocidae
560	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
562	-		
567	-		
571	1	cranium, cond. occ. dex. fr.*	Phocidae
	1	cranium, bulla tymp. fr.	"
577	-		
ei lappua	-		
585	-		
590	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	phal. 1 prox. fr.	"
594	-		
601	-		
604	-		
606	-		
609	-		
612	-		
614	-		
623	-		
625	1	trapezium sin. fr.	Phocidae

ALUE 7

278/524 1	1	phal. (III/IV)1 dist. fr.	Rangifer tarandus
279/524 1	1	LUUESINE mandibula dex., capit. mand.*	Phocidae
280/528 1	-		
281/526 1	-		
282/521 1	-		
282/526 1	-		
283/521 1	-		
284/540 1	-		
284/521 1	1	vertebra, proc. art.	Mammalia
285/526 1	-		
286/520 1	-		
286/521 1	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia
286/525 1	1	mandibula sin. fr.	Phocidae
287/521 1	1	phal. 1 prox. fr.	Phocidae
287/525 1	-		
287/526 1	-		

287/528	1	ulna dex. diaph. fr.	Phocidae
1	1	mt dist. fr.	"
276/524	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia
2			
276/525		TYÖSTETTY KAPPALE	
2	1	mt IV dex. dist. fr.*	Phocidae
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	1	vertebra, corpus vert. fr.	Mammalia
277/525	1	phal. 1/2 prox. fr.	Phocidae
2	1	phal. 1	"
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	1	phal. 2 dist. fr.	"
	1	vertebra caudalis	Mammalia
278/524	1	fibula dex. dist. epiph. fr.*	Phocidae
?			
278/525	-		
2			
279/529	-		
2			
280/524	-		
2			
280/525	1	ulna sin. dist. epiph.*	Phocidae
2	2	phal. 1 prox. fr.	"
280/526	1	phal. 1 prox. epiph.	Phocidae
?	1	phal. 2	"
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
	1	vertebra fr.	Teleostei
280/527	1	phal. 2 dist. fr.	Phocidae
2			
280/528	-		
2			
280/529	-		
2			
281/525	1	vertebra, proc. art.	Mammalia
2			
281/526	1	phal. 3 prox. fr.	Phocidae
2			

282/520 2	-		
282/521 2	-		
282/524 2	1	ulna sin. dist. fr.	Aves
282/525 2	-		
282/528 2	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae
283/520 2	-		
283/521 2	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
284/521 2	-		
285/520 2	-		
285/521 2	-		
285/525 2	1 1	mc I dex. dist. fr.* vertebra, proc. art.	Ursus arctos Mammalia
285/526 2	-		
285/528 2	1 1	phal. 3 prox. fr. palatinum fr.	Phocidae Esox lucius
286/520 2	1	phal. 2 prox. epiph.	Phocidae
286/521 2	-		
286/525 2	-		
286/526 2	-		

287/520 2	-		
287/525 2	1	TYÖSTETTY KAPPALE humerus dex. diaph. fr.	Phocidae
	1	femur sin. diaph. fr.	"
287/526 2	-		
276/524 3	-		
276/525 3	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
277/524 3	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
278/524 3	1	dentale sin. ant. fr.*	Esox lucius
278/525 3	1	tibia dex. dist. fr.*	Sciurus vulgaris
279/525 3	-		
280/524 3	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae
280/525 3	-		
280/527 3	-		
280/528 3	-		
280/529 3	-		
281/524 3	-		
281/526 3	1	mesocuneiforme sin.*	Phocidae
	1	carpometacarpus sin. prox. fr.*	Tetrao urogallus
281/527 3	-		

281/529 3	-		
282/520 3	1	phal. 1 prox. fr.	Phocidae
282/521 3	1	carpometacarpus sin. prox. fr.	Tetrao urogallus
282/524 3	-		
282/525 3	-		
282/528 3	3 1	vertebra, corpus vert. fr. vertebra, corpus vert. epiph.	Mammalia "
283/520 3	-		
283/521 3	-		
285/520 3	-		
285/521 3	-		
285/526 3	-		
285/527 3	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae
286/525 3	-		
286/527 3	1 1 1	tibia dex. dist. epiph. fr.* mc III sin. prox. fr.* vertebra, corpus vert. fr.	Phocidae " Mammalia
286/528 3	1	mt dist. fr.	Phocidae
287/525 3	1 1	calcaneum sin.* phal. 1	Sciurus vulgaris Phocidae
287/526 3	-		

287/527 3	1	phal. 3 prox. fr.	Phocidae
287/528 3	-		
276/524 4	-		
277/525 4	-		
278/525 4	-		
279/524 4	1	mc dist. fr.	Phocidae
279/525 4	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
280/525 4	-		
280/526 4	-		
281/524 4	-		
281/526 4	-		
282/520 4	-		
282/524 4	-		
282/525 4	-		
282/526 4	1	phal. 3	Lepus timidus
284/521 4	-		
285/525 4	-		

287/525 4	-		
287/529 4	-		
279/525 5	-		
280/525 5	-		
281/524 5	-		
281/526 5	1 1	phal. 1 prox. epiph. costa fr.	Phocidae Mammalia
281/525 6	-		
282/526 5	1	mt V sin. prox. fr.*	Lepus timidus
282/525 5	-		
281/526 6	1	mc dist. fr.	Lepus timidus
280/526 6	-		
282/526 6	-		
281/525 7	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae

KOEJOJA 1

1334	-		
1423	-		
1430	1	cranium, bulla tymp. fr.	Phocidae
	1	mandibula sin./dex. fr.	"
1435	-		
1438	-		
1457	-		
1465	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
1468	-		
1483	1	mt dist. fr.	Phocidae
1494	-		
1496	-		

KOEJOJA 3

1536	-		
1545	-		
1549	-		
1557	1	cranium, palatinum fr.	Phocidae
	1	phal. 1 dist. fr.	"
1560	-		
1563	1	tibia sin. dist. epiph. fr.*	Phocidae
1569	-		
1572	-		
1577	1	phal. 3 fr.	Phocidae
1581	-		
1588	1	phal. 3	Phocidae
1605	1	femur dex. dist. fr. (ext.)*	Phocidae
1616	1	phal. 1 dist. fr.	Phocidae
1648	1	vertebra fr.	Mammalia (Mesom.)
1656	-		
1663	-		
1665	-		
1669	-		
1672	-		
1676	-		
1679	-		
1648	1	cranium, meat. aud. ext. dex.*	Phocidae
	1	costa fr.	Mammalia (Mesom.)
1688	-		

1691	1	phal. 2 prox. fr.	Phocidae
1697	1	vertebra fr.	Teleostei
1700	-		
1708	1	mc I dex. prox. fr.*	Phocidae
	1	scapula fr.	Cyprinidae
	1	hyomandibulare sin.(dex. fr.	"
	3	vertebra fr.	Teleostei
1713	-		
1718	-		
1727	-		
1730	-		

KOEKUOPPA

1753	1	cranium, cond. occ. sin. fr.*	Phocidae
	1	cranium, bulla tymp. fr.	"
	1	radius sin. dist. fr.*	"
	1	phal. 1 dist. fr.	"
	2	vertebra, proc. art.	Mammalia (Mesom.)
	3	costa fr.	"
1764	1	phal. 1	Phocidae